DARBININKAS

XLVIII NR. 19. SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. ANTRADIENIS - TUESDAY, KOVAS - MARCH 12, 1963 919 WILLOUGHBY AVE., BROOKLYN 21, N. Y. 10 CENTŲ

Amerikos vidaus ir užsienio politikos rūpesčiai Nr. 1

Tai nedarbas, iš kurio gelbėtų mokesčių mažinimas, darbo savaitės trumpinimas, rinkos į Europą atidarymas. Tai atomų derybos be vilties susitarti, susilaukusios kritikos namie

RUSK: Jokių rimtų ženklų dabartiniu metu susitarti dėl atomų kontrolės

Užsienio politikoje — tyla. Tyla tarp Amerikos ir Europos. Tyla tarp Amerikos ir Sovietų. Tyla tarp Amerikos ir lotynų Amerikos. Toje tyloje labiausiai susirūpino senato užsienių komisija derybom dėl atominių bandymų kontrolės. Valstybės sekretorius Dean Rusk kovo 11 komisijai aiškino, kad **derybos dėl atomų bus tęsiamos toliau. Tačiau Rusk dabartiniu metu nemato jokių rimtų ženklų, kurie rodytų galimą susitarimą. To jis nemato nė artimoje ateityje.**

Rusk gynė Amerikos delegacijos nuolaidas Ženevoje. Tačiau delegacijos elgesį kritikavo komisijos pirmininkas Fulbright, o ypačiai H.H. Humphrey, kuris buvo dalyvavęs pačiose derybose Ženevoje. Laikraščiai — kalbėjo Humphrey skelbė jau, kad Amerika nusileido iš 20 kontrolės sykių iki 7, o delegacija aiškino sąjungininkam ir neutraliesiem, kad tai netiesa. **"Mes elgėmės kaip komediantai".**

(Sekant tokią pozicijos kritiką, tenka prisiminti prieš porą savaičių pasirodžiusius spaudoje gandus, kad gali pasikeisti valstybės sekretorius).

J. Tautose: Kongo ateitis ir Amerika

Valst. sekr. Dean Rusk kovo 9 spaudos konferencijoje pasisakė apie Amerikos planuojamą naują programą Kongo reikalu. Pagal tą programą J. Tautų kariuomenė palaipsniui turi pasitraukti; turi būti paruošta vietinė kariuomenė ir atstatytas ūkis. Tam reikalui duodama nauja parama. Jei kitos valstybės sumokės jom tenkančią dalį, tai Amerika pasižada duoti nemažesnį procentą kaip ligšiol. Per dvejus su puse metų Amerika davė apie 50 proc. visos paramos. Nieko nedavė Sovietų Sąjunga, Prancūzija, arabų kraštai.

Ir dabartiniu metu Kongo gyventojus nuo bado labiausiai gelbsti Amerikos miltai ir viščiukai.

— **Kongo min. pirm. Adoula** keturias dienas išbuvo Belgijoje. Kvietė belgus grįžti į Kongą. Kvietė ministerį pirmininką ir užsienių reikalų ministerį atsilankyti. Gavo pažadą.

— **Ghanos Nkrumah** per J. Tautas reikalauja, kad būtų keliama byla už Lumumbos nužudymą. Tokiu būdu siekia sukliudyti pastangas Katangos atstovus įtraukti į Leopoldville valdžią. Numatoma mat, kad Tshombe galėtų būti ar prezidento ar min. pirm. pavaduotojas. Tai nepriimtina Maskvos draugam.

Naujos rezoliucijos Lietuvos reikalu

Kongresm. **John J. Rhodes** (R., Arizona) pasiūlė rezoliuciją Atstovų Rūmuose Baltijos valstybių reikalu. Rezoliucija turi numerį — H. Con. Res. 66. Į kongresmaną buvo kreipęsis dr. Pr. Padalis iš Phoenix tenykščio universiteto profesorius ir rezoliucijom remti komiteto narys.

Tai buvo šešioliktoji rezoliucija. O septynioliktą pasiūlė kongresm. **Robert Taft,** Jr. (R., Ohio) — H. Con. Res. 103. Į kongresmaną Taftą buvo kreipęsis Pranas Gudelis iš Dayton, Ohio, buvęs vyčių organizacijos pirmininkas, ir kongresmanas Glen Lipscomb, rezoliucijų pradininkas.

Abudu kongresmanai verti lietuvių padėkos — House Office Building, Washington 25, D. C.

— **Adenaueris** atsisakė duoti George Bidault azylį, bet jis neturėsiąs nieko prieš, jei jį suteiks Bavarijos vyriausybė. Šveicarija taip pat pareiškė neduosianti azylio. Beliktų tada dar Austrija.

— **Sovietai** kovo 9 kaltino, kad Amerika vartojanti dujas P. Vietname prieš civilinius gyventojus.

Prezidentas Kennedy kovo 11 iš naujo kreipėsi į Kongresą nedarbo reikalu. Nurodė, kad **nedarbas yra krašto ūkinė problema Nr. 1.** Per pen keris paskutinius metus be darbo yra 5.5 proc. visos darbo jėgos. Perspektyvos negerėja, nes **darbo galimybės auga lėčiau nei jaunos darbo jėgos prieauglis.** Tarp 1947 ir 1957 susidarė darbo galimybių 700,000, o tarp 1957 ir 1962 tik 200,000.

Su gamybos augimu dar automatiškai neauga darbo jėgos pareikalavimas: **nuo 1947 iki 1962 gamyba padidėjo 60 proc. o darbo jėgos pareikalavimas tik 20 proc., nes darbo jėgą pakeitė automatizacija, mašinos.**

Kreipdamasis į Kongresą, prezidentas tvirtino: "Mes darome mažiau, nei mes galime" šiam klausimui išspręsti. Pirma pagalba yra **sumažinti mokesčius, kad įsilietų kapitalas į apyvartą ir padidintų suvartojimą.** Suvartojimui padidėjus, padidės ir darbo galimybės.

AFL-CIO prezidentas Meany tuojau paskelbė antrą priemonę — reikalavimą pereiti prie 35 valandų darbo savaitės, sudarant tokiu būdu darbo tiem, kurie be darbo.

Prezidentas dar pastebėjo, kad darbo rinka reikalauja vis mažiau nekvalifikuotų darbininkų. Dėl to kyla reikalas ateinantį į darbą jaunimą paruošti specialybėm.

RUSK IR HUMPHREY

EUROPOJE: Bidault, Adžubei, Polaris

Georges Bidault, buv. Prancūzijos min. pirmininko, dabar prancūzų pogrindžio vado, pasirodymas Anglijos BBC televizijoje smarkiai supykdė prancūzus ir anglus. Dabar kyla klausimas, **ar jis nesupykdys ir vokiečių su prancūzais.** Kovo 10 Bavarijos policija pranešė, kad suimtas Georges Bidault. Jis laikomas namų arešte, iki bus atsakymas į jo prašymą duoti jam Vokietijoje azylį. Pagal vokiečių įstatymus jis neturėtų būti išduotas; tegalėtų būti tik iškraustytas iš Vokietijos kaip nepageidaujamas draugiškiem santykiam su kita valstybe, kaip jis buvo iškraustytas iš Italijos.

CHRUŠČIOVO ŽENTAS PAS POPIEŽIŲ

Chruščiovo žentas ir Izvestijų redaktorius Adžubei ir jo **žmona** kovo 7 buvo priimti popiežiaus Jono XXIII privačioje audiencijoje. Įvykis susilaukė didelių komentarų ir spėliojimų spaudoje — apie abipuses pastangas pagerinti santykius tarp Maskvos ir Vatikano, apie galimą Chruščiovo atsilankymą dar šiais metais Romoje ir Vatikane. Adžubei atsilankymas Romoje ir žinia apie galimą Chruščiovo atsilankymą pirmiausia turi patarnauti Italijos komunistam artėjančiuose balandžio mėn. rinkimuose.

POLARIS PROGRAMA EUROPOJE

Livingstone Merchant apvažinėjo Europos sostines su Polaris programa Europos apsaugai. Nerado entuziazmo, bet rado palankumą Italijoje, Vokietijoje, Anglijoje, išskyrus Prancūziją. Pasikalbėjimuose pagrindinis klausimas — **kad Europos sąjungininkai daugiau pinigo skirtų programai vykdyti.** Tuo reikalu nieko konkretaus nesutartą. Tačiau pati programa apginkluoti Polaris raketom paprastus laivus, ne povandeninius, rasta priimtina. Ji pigiau ir greičiau įvykdoma. Kiekvienas tada laivas turėtų po 32 raketas. Laivų įgulos būtų tarptautinės. Nors kalbama apie raketų tarptautinį valdymą, bet lig šiol praktiškai pasilieka senoji Amerikos pažiūra — mygtukus spausti turi Amerika. Šiuo punktu labiausiai ir nesutinka de Gaulle.

VALSTYBĖS DEPARTAMENTE PASKYRIMAI

Michael Cieplinski paskirtas valstybės sekretoriaus pavaduotojo padėjėju administracijos reikalam. Anksčiau jis buvo konsularinio ir saugumo departamento direktoriaus pavapareigas. M. Cieplinski yra lenkas, į Ameriką atvykęs antrojo karo metu. Iš savo veiklos su tautinėm grupėm jis yra pažįstamas daugeliui lietuvių, kai jis buvo tautybių kom. egzekutyvinis direktorius.

—**Chester Bowles** numatomas atstovu į Indiją vietoj Kenneth Galbraith, kuris grįžta į universitetą.

— **W. Averall Harriman** paskirtas valstybės departamente žmogum Nr. 3 — valstybės sekr. pavaduotojas tolimųjų rytų reikalam.

PAREIŠKIMAI:

— **Nixonas** kovo 8 televizijoje: Kubos invazija niekada nebūtų buvus planuojama, jei nebūtų buvus numatyta oro priedanga. — Amerikos politika dabar Kuboje turėtų siekti sovietų kariuomenės pašalinimo ir naftos blokados.

— **George Mahon,** Texas kongr. kovo 7: Maskvos, Peipingo, Havanos pareigūnai turi ploti, matydami, kaip mes atskleidžiame faktus, už kuriuos jie būtų mokėję didelius pinigus.

— **P. Vietname** iš 10 kautynių iniciatyvą turėjo aštuoniose komunistai. Vietnamiečiai tik gynėsi.

M. CIEPLINSKI

Amerika ir Kuba

Kubos klausimas labiausiai gyvas Kongrese. Daugumos lyderis Mike Mansfield protestavo prieš panikos kėlimą, faktų iškreipimą, prezidento padėties sunkinimą. Opozicijos lyderis Dirksenas reikalavo, kad "visi faktai būtų padėti ant stalo".

Nauju priekaištu vėl virto kongresmano D. G. Hall, Missouri r., primintas faktas, kad JT paskyrė 135,000 dol. Kubos vadovėliam, kuriuose "mokoma komunizmo Kubos mokyklose". Amerika tam duoda 40 proc. Anksčiau panašus kaltinimas buvo dėl Amerikos pinigų davimo Kubos žemės ūkiui.

— **Maskvos radijas** kovo 10 skelbė, kad du sovietinius laivus, kurie plaukė į Kubą, sekė Amerikos lėktuvai ir karo laivai.

LIETUVOJE MIRĖ KUN. V. MIELEŠKA

A. A. kun. V. Mieleška. Nuotrauka 1933 metų.

Kun. Vincas Mieleška, buvęs ilgą laiką Kauno Karmelitų parapijos klebonas, o paskutiniu metu altarista, sulaukęs 70 metų amžiaus, mirė kovo 5 d. Kaune. Vasario pabaigoje autobusu buvo nuvykęs į Lapes, užpuščius kelius ir nesant susisiekimo priemonių, į Kauną su kitu kunigu grįžo per pusnynus pėsčiom. Pervargo, peršalo, o be to, dar ant spranto turėjo votį, tad grįžus į Kauną pakilo temperatūra, prieš mirtį dvi dienas ligoninėje išgulėjo be sąmonės.

Velionis buvo gimęs 1893 sausio 8 Paliepių km., Ariogalos valsč. Kunigu įšventintas 1915 rugsėjo 27. Petrapilio dvasinę akademiją baigė 1918 kanonų teisės kandidato laipsniu. Rūpinosi tremtiniais Rusijoje, vėliau kaip Lietuvos Valstybės Tarybos atstovas rūpinosi grįžtančiais lietuviais iš Rusijos. Grįžęs į Lietuvą dirbo įvairiose parapijos vikaru bei gimnazijoje kapelionu. Nuo 1922 buvo paskirtas šv. Kryžiaus (Karmelitų) parapijos klebonu Kaune ir tose pareigose išbuvo iki antrosios bolševikų okupacijos. Dešimt metų išbuvo Sibiro tremtyje. Grįžo 1956, buvo paskirtas altaristu Kaune. Visą laiką gyvai reiškėsi visuomeninėje veikloje, buvo ilgą laiką Katalikų Veikimo Centro Kauno vyskupijos pirmininku, dalyvavo 1917 Petrapilio lietuvių seime, 1920 išrinktas į Steigiamąjį Seimą.

VATIKANAS, SLIPYI, ADŽUBEI IR GAL CHRUŠČIOVAS

Į ką spauda kreipė dėmesį, informuodama apie Adžubei audienciją pas popiežių Joną XXIII

Popiežius Jonas XXIII kovo 7 privačioje audiencijoje priėmė Aleksejų Adžubei ir jo žmoną. Adžubei yra Chruščiovo žentas ir valdžios dienraščio Izvestijų redaktorius, 38 metų. Sprendžiant iš AP informacijos, priėmimas buvo taip suorganizuotas, kad sudarytų įspūdį buvęs atsitiktinis. Adžubei su žmona buvę bendroje 70 žurnalistų audiencijoje, kurioje popiežiui buvo įteikta italų Balzan taikos premija (51,000 dol.). Po šios bendros audiencijos Adžubei su žmona buvę pakviesti į popiežiaus biblioteką. Po audiencijos, kuri truko 20 minučių, Ažubei per televiziją pareiškė ir apie

TARPININKAS: Kardinolas Bea.

galimą Chruščiovo vizitą pas popiežių, jei jis lankysis Romoje.

—o—

Šiam įvykiui suprasti primintini kai kurie kiti iš tos grandinės įvykiai.

Ryšium su Ukrainos arkivyskupo Slipyi išleidimu iš kalėjimo ir atvykimu į Romą, Darbininko bendradarbis iš Romos minėjo ten einančius gandus apie galimus pasikalbėjimus tarp Vatikano ir Maskvos sluoksnių. Ta pačia proga žurnalas **Time** informavo paties arkivyskupo Slipyi paleidimo kai kurias smulkmenas. —Arkivyskupui paleisti daugiausia pasidarbavę du artimi popiežiui Jonui XXIII kardinolai — **Augustin Bea,** krikščionių vienybei skatinti sekretarijos šefas, ir **Gustavo Testa,** rytų Bažnyčios kongregacijos sekretorius. Lapkričio pabaigoje Bea suvesdinęs Testą su dviem rusų stebėtojais Bažnyčios visuotiniame susirinkime. Testa pasakęs, kad popiežius oficialiai nepriėmęs ukrainiečių vyskupų grupės protesto prieš rusų dalyvavimą Bažnyčios susirinkime ir iškėlęs Slipyi klausimą. Rusai pažadėję padaryti, ką tik galės, ir sausio mėn. pranešė kardinolui Bea, kad Slipyi bus laisvas. Sausio gale Bea padėjėjas olandas Jan Willebrands slaptai nuskridęs į Maskvą ir iš ten traukiniu parlydėjęs arkivyskupą Slipyi pro Vieną į Romą.

Time rašė, kad Vatikanas vertinąs Slipyi paleidimą tik pradžia. "Tai buvo paprastas Rusijos vyriausybės respektas popiežiui Jonui". Time taip pat minėjo vieno Vatikano pareigūno pareiškimą: "Yra vilties, kad pasitarimai duos daugiau vaisių". Eilėje esą turėtų būti Vengrijos kardinolas **Minszenty,** kuris dabar turi azylį Amerikos atstovybėje Budapešte, ir Prahos arkivyskupą **Beraną,** kuris čekoslovakų komunistų buvo suimtas 1950, ir nuo tada nieko apie jį negirdėti.

—o—

Antras tos eilės įvykių yra Adžubei pareiškimas Romoje spaudos konferencijai, suorganizuotai komunistų vadovaujamos rusų-italų draugijos. Pagal **Our Sunday Visitor** paskelbtą tos konferencijos aprašymą į Ukrainos arkivyskupo Slipyi paleidimą atsiliepė politiškai: **"Mes su pasitenkinimu sutinkam Josif Slipyi paleidimą iš kalėjimo, jei tai padės atleisti pasaulio įtampą".** Kai vasario 26 vienas žurnalistas paklausė, ar galimas susipratimas tarp Šventojo Sosto ir komunistinės Rusijos valstybės, kokia yra Sovietų Sąjunga, tai Adžubei aiškino, kad **"koegzistencija liečia valstybes, ne idėjas... Būtų klaida laikyti santykius su Katalikų Bažnyčia išimtinai ideologiniu klausimu. Vatikanas yra valstybė su savo politine organizacija, ir mes tai priimame su dėmesiu. Jis turi didelės įtakos daugely kraštų".** Pažymėjęs, kad popiežius Jonas XXIII nesąs tik religinis vadas, bet ir valstybės galva, Adžubei aiškino, kad popiežius kaip tik šia antrąja prasme perėitą rudenį ir ragino ginčijamus klausimus spręsti taikingom priemonėm. Esą popiežius, pasisakydamas už taikingą sprendimą, paskatino Chruščiovą pasiųsti jam linkėjimus 81 metų sukakties proga. Esą popiežiaus prašymas padarė "gilų įspūdį" Sovietų viešajai opinijai... Sulig tais Adžubei žodžiais žurnalistai ėmė ploti, plojo sykiu ir Adžubei. Paklaustas, ar Chruščiovas padarys vizitą popiežiui, lankydamasis Italijoje, atsakė: "Aš nieko galutinai tikro nežinau. Bet mes žinome, kad popiežius nesikandžioja, kaip ir mes nesikandžiojame". Paklaustas apie "katalikų persekiojimą Stalino laikais", Adžubei, užuot pripažinęs ir pakaltinęs Staliną dėl žiaurumo ir neteisybių, ėmė kaltinti katalikų kunigus, kad jie "laimino nacių kariuomenę" jos žygyje prieš Sovietų tautas".

KRISTAUS ATSTOVAI: popiežius Jonas ir arkiv. Slipyi.

—o—

Tokios yra spaudos informacijos. Jei teisingai informavo **Time** žurnalas, tai Vatikanas siekia tuo tarpu karitatyvinių tikslų — palengvinti atskirų Bažnyčios hierarchų likimą ir katalikų padėtį komunistų valdomuose kraštuose. Jei teisingai atpasakojo **Our Sunday Visitor** Adžubei pareiškimus, tai Sovietai siekia politinių ideologinių tikslų sukta klastinga logika: su Vatikano idėjom mes kovojam, su Vatikano valstybe mes koegzistuojam: galim padaryti karitatyvinių Vatikanui nuolaidų, kurios sumažintų Vatikano ideologinę akciją prieš mus, "mažintų įtampą".

Apie pasikalbėjimus su Maskvos pareigūnais ir galimą Chruščiovo atvykimą pirmiausia Italijoje pranešė komunistų laikraštis **Unita.** Tai ženklas, kas tuo labiausiai yra suinteresuotas — Italijos komunistai prieš artėjančius rinkimus. Adžubei, o juo labiau Chruščiovo atsilankymas turėtų neutralizuoti velionies popiežiaus Pijaus XII draudimą katalikam balsuoti už komunistus ir su jais bendradarbiauti.

ANTIKRISTO ATSTOVAS Adžubei su žmona Romoje.

Laiškas iš Lietuvos

Dabar visų kišenės tuščios ir viskas stovi ramybėje. Dar tiksliai ir pats nežinau, ką aš uždirbau per vasarą besikamuodamas su įvairiausiais darbais mūsų kolchoze.

Vasara buvo šiemet Lietuvoje labai šlapia ir šalta, o dėlto mes šiemet esame ir "biednesni" už visus kitus savo gyvenimo metus. Nesiliauja lietūs didelę dalį derliaus supūdė laukuose. Bulvių labai mažai turime, bet "čėdijame" pavasariui, kad būtų kas pasodinti savo darže (60 arų). Nežinome, kaip laikysis bulvės per žiemą kapčiuose, nes žiema šalta ir be jokių atlydžių ir nėra kaip patikrinti. Šiemet žiemą daug sniego ir visas palaidas. Jeigu nėra vėjo, tai yra ramu, bet kai pakyla vėjas, tai dangus ir žemė maišosi toks didelis pustymas esti.

Visomis įgomis stengiuosi išlaikyti savo karvutę, avytę, paršiuką, 6 vištelės su gaideliu ir peniu runkeliais du kalakutus. Savo gyvulėlius laikau mažame savo rankomis iš molio pastatytame tvartelyje, kuriame anksčiau laikiau daržoves ir bulves. Mano visi ūkio pastatai nusavinti kolchozui.

Šiemet truks "pašaro" daugeliui žmonių. (Kad laiškas praeitų pro cenzūrą, tai čia laiško autorius "pagarbina" komunizmą) Girdi, dabar gerai ir žmonėms klapatai atpuola šiuo metu. Anksčiau viską žmogus savo rankomis turėjo atlikti, o dabar, nuėjęs į krautuvę, paskutiniu skatiku nusiperki... Gaila, kad pas mus duona žalia!

Seniau vyrai naktimis linus mynė, virves vijo, tinklus mezgė. Moterys verpė linus ir vilnų tolkas — krovė kraičius. Merginos audė įvairių audeklų gražiausiais raštais. Tautinius rūbus, puikias juostas sudėjo į kraičių skrynias. Atėjus žiemos tamsiem vakaram ir ilgom naktim, vagys tyliai išplėšdavo klėtis, išveždavo javus, drabužius ir net arklius iš tvartų išvesdavo.

Dabar Lietuvoje viskas stovi ramybėje ir visur tik tuščia.. nieko neturime.

Eidavom bažnyčion su šeima, tai mūsų kišenėje būdavo mamytės įdėta didelė maldų knyga, o kiti net maldaknygę — **Šaltinį nešdavosi** ir palto skvernas nutyseś kreivai stovėdavo nuo knygos. Moterys basos į bažnytėlę bėgo ir ryžulėlyje batus bei maldaknygę nešdavosi. Dabar gi jau visiems kišenės tuščios ir paltų skvernai vienodi..., nei knygos nei pinigų.

Mano sesers ženotas sūnus mirė džiova, tai ji pradėjo gauti pensiją 86 m. būdama.

Mes dabar susitaisom rožančius ir bažnyčioje karštai meldžiamės ir taip niekas daugiau nebevargina mūsų kišenių ir seniems žmoneliams akių, besimeldžiant iš gražių maldaknygių.

Jūsų jau kelintą kartą pasiųstos maldaknygės kaip negaunu, taip ir negaunu... Matyt, atsirado vargingesnis žmogus už mane ir iš mano maldaknygės "meldžiasi". Lenino muziejuje (Visos iš pašto konfiskuotos knygos kraunamos į Lenino muziejų).

(Šis laiškas rašytas š.m. vasario pabaigoje)

VASARIO 16 Lietuvos pasiuntinybės Washingtone priėmime iš k. į d.: O. Kajeckienė, Valstybės departamento protokolo šefo padėjėjas William J. Tonnesk, Katalikų Universiteto rektorius Rt. Rev. Msgr. William J. McDonald, Lietuvos atstovas J. Kajeckas.

MANO PAKLAUSIMAI IR VIENYBĖS REDAKTORĖS ATSAKYMAI

Rašiny "Perskaičius apie poetą J. Tysliavą" (Darbininkas, 1963 vasario 8) aš iškėliau kelis nusistebėjimus — paklausimus. Svarbesnieji jų buvo: 1. "Aplankytų vietovių skaičiuje nėra paminėti Keturvalakiai, kurių kapinėse yra palaidoti poeto tėvai, ir velionies tėviškė". 2. "Savotiška yra ir laidotuvių Rasų kapinėse nuotrauka... Ir čion nėra nieko pasakyta apie a.a. T. gimines". 3. "Nuotraukoje nematyti vyresnių velionies kartos lietuvių visuomenininkų ir rašytojų" 4. "Kažkaip dirbtinis atrodo dalyvavimas studentų", 5. "Keistai atrodo p. V. Tysliavienės skubėjimas išgabenti velionies palaikus į okupuotą Lietuvą" 6. P.V.T. "išklausė Tilvyčio kalbą, prisunktą užuominų, turinčių tikslą velionies paveikslą nupiešti falšyvomis spalvomis, neprieštaravo nei žodžiu, nei mostu... Nejaugi tai turėtų reikšti, kad ji sutinka ir pritaria...?"

Tuos nusistebėjimus baigiau posakiu: "Man būtų malonu, kad p. V.T. dėl tų klausimų neužsirūstintų ir į juos autentiškai atsakytų". Pabrėžiau, kad jei velionis T. būtų tik homo privatus, tai nederėtų apie tuos įvykius viešai kalbėti. Tas pareiškimas tebuvo noras pabrėžti žmogaus viešo visuomeninio gyvenimo skirtingumą nuo asmeninio ir pastarojo privatumą.

Inkvizicija kabutėse ir be kabučių

P.V. Tysliavienė "Vienybėje" vasario 15 dieną tuos mano paklausimus pavadino XX amžiaus "inkvizicija", reikalavimu atlikti "viešąją išpažintį" ir tt. — Žinoma, inkvizicija yra žiauri pozicija istorijos inventoriuje. Tačiau gerai, kad inkvizicijos žodį ji rašo kabutėse. Tai palengvina suprasti skirtumą tarp tariamos mano inkvizicijos p. V. Tysliavienei ir tikrosios XX amžiaus inkvizicijos, kuri neapmaldomai praktikuojama Sovietų Rusijoje ir visur ten, kur pasiekia N.K.V.D. plėšrios, kruvinos rankos. Reikia, tik nustebti, kad p. V.T. randa galima su tos tautžudiškos inkvizicijos kūrėjais ir saugotojais sambūviauti.

Derėtų ar nederėtų rašyti?

P.V.T., apšaukusi mano paklausimus dėl poeto Tysliavos, "inkvizicija", sako: "Man atrodo, kad jokiu būdu Darbininkui nederėtų apie tuos įvykius viešai rašyti". Kodėl toks skirtumas? Kodėl Darbininke negali būti paklausiama apie tuos dalykus, kurie Vienybėje nenuilstamai keliami viešumon, kaip apie a.a. T. gyvenimą, kūrybą, visuomeninę veiklą, laidojimą Vilniuje, nuotraukas, T. Tilvyčio kalbą ir kt. Ar nebus "inkvizicija" pačiam daryti a.a. T. klausimą viešu dalyku, o kitam neleisti žodžio pasakyti jautriais ir iškilmingais šūktelėjimais: "Su savo nešvariomis sąžinėmis neliskite į mudviejų gyvenimą ir mudviejų sielas".

Esu įtikinęs, kad mano rašinys jokiu būdu negalėjo tokio pareiškimo provokuoti. Man atrodo, kad ir lietuvių visuomenė p. V.T. "nedrasko". Visi nemalonūs išgyvenimai, kurie prasiveržia p. V.T. rašte Vienybėje, yra pasekmė to, kad ji pasiliko ne "mudviejų gyvenimo" rėmuose, o atsistojo dviprasmingoje politinėje pozicijoje dėl santykių su okupuotos Lietuvos varovais. Vienybės užimta tuo atžvilgiu linija susikerta ir su valstybės departamento pareikštais nusistatymais ir su **absoliutinės** daugumos lietuvių visuomenės įsitikinimu. Vienybė visą laiką buvo mažumos laikraštis, bet po a.a. T. mirties, atsistodama kontraversinėje pozicijoje, ji savo bazę dar susiaurino. Tačiau siekdama iš tos bazės kovoti už sambūviavimą su okupantu, Vienybė turi būti pasirengus ne tik smūgius kirsti, bet ir smūgius gauti. Gauti iš tos visuomenės, kuri nesileis užburiama koegzistencinių, istorijos atrofija ir politine trumparegyste sergančių sirenų. NKVD ir Gestapo spaudžiama tauta nesambūviavo, juo labiau to nepadarys laisvose šalyse gyveną lietuviai. Nesmerkiame tautos kamieno. Laisvei grįžus, praeities tyrinėtojai pajėgs surasti, kas buvo kvislingas ir kas buvo Konradas Valenrodas.

O betgi kaip su atsakymais į paklausimus?

Ką atsakė p. V.T. į mano nusistebėjimus-paklausimus? Nieko neatsakė į antrą, trečią ir šeštą klausimus. Galima padaryti išvadą, kad a.a. T. tėvų kapinės nebuvo aplankytos, o tėviškė nebuvo pamatyta, nes "jos senai nebėra". P.V.T. net norėtų, kad "D" redaktoriai išaiškintų, kodėl taip atsitiko. Man atrodo, kad ta pareiga atitenka artimiems giminėms. Nepasirūpinimas tai padaryti iki šiandien liūdnai nuteikia.. Klausimas ketvirtas ne tik neatsakytas, bet savotiškai iškreiptas. Aš rašiau "kažkaip dirbtinis atrodo dalyvavimas studentų". Neminėjau jų skaičiaus — daug ar mažai. Laidotuvių nuotraukoje jų, tikrai, labai mažai matyti. P.V.T. nepaaiškina, kaip jie atsirado, o tik tvirtina — "Darbininkas" "esą nepatenkintas, kodėl laidotuvėse tiek daug studentų". Man būtų labai džiugu, kad mūsų poetą a.a. J.T. butų sutikę ir palydėję į amžino poilsio vietą minios lietuvių ir tūkstančiai studentų. Tikrai ma-

(nukelta į 6 psl.)

ALTO pastangomis surengtame Lietuvos nepriklausomybės minėjime JAV Senate vasario 14: iš k. į d. Senato kapelionas dr. Fr. Brown Harris, lietuvių evangelikų klebonas (China, Me.) Alg. Jurėnas, Lietuvos atstovas J. Kajeckas.

DABAR JŪS GALITE APLANKYTI savo artimuosius Lietuvoje.

Mūsų įstaiga taip pat sutvarko pramogines ir biznio keliones į visus Sovietų Sąjungos valdomus kraštus. Mes parūpiname vizas, sutvarkome rezervacijas ir kt. Smulkesnioms informacijoms rašykite/skambinkite daugiausia patyrusiam kelionių biurui į R. Europą

COSMOS TRAVEL BUREAU, Inc.

45 W. 45 Street, New York 36, N. Y. • Tel. CIrcle 5-7711

Cosmos Parcels Express Corporation

Paskubinta jusų siuntinių jūsų draugams ir giminems į bet kurią SSSR dalį. . . . . Licensed by Vneshposiltorg

SIUNTINIAI APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS
— GAVĖJAS NIEKO NEMOKA —

Visuose mūsų skyriuose jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite nei perkant kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų likusių siuntiniams pigiau nei bet kur kitur. Del papildomų informacijų ir nemokamų katalogėlių rašykite ar aplankykite jums artimiausią skyrių:

- NEW YORK, 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue ..... AL 4-5456
- NEW YORK 11, N. Y. — 153 W. 14th Street ..... CH 3-2565
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue ..... EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue ..... DI 5-8608
- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street ..... OR 9-6245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue ..... LI 2-1767
- SOUTH BOSTON, Mass. — 369 West Broadway .... Tel. 268-0068
- BUFFALO 8, N. Y. — 332 Fillmore Avenue ..... TL 8-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue ..... BR 8-0906
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halsted Street ..... WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road ..... TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Avenue ..... VI 1-3535
- GRAND RAPIDS, Mich. — 606 Bridge St., N.W. ..... GL 8-2296
- HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau ..... TO 7-1575
- HARTFORD, Conn. — 132 Franklin Ave., CH 6-4724 / 233-8030
- IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. ..... ES 2-4669
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue ..... RI 3-0440
- YONKERS, N. Y. — 255 Nepperhan Ave., ... GR 6-2081
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. .. AN 1-2994
- LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street ..... FO 3-8569
- NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue ..... BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 309 Congress Ave. ..... LO 2-1446
- PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street ..... MU 4-4619
- PASSAIC, N. J. — 176 Market Street ..... GR 2-6387
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. ..... PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1015 E. Carson Street ..... HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street ..... FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street ..... PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street ..... SW 8-2868
- VINELAND, N.J. — W. Landis Ave., Greek Orthodox Club Bldg.

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS
IMPORTUOTOS IR VIETINĖS

Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkines, maisytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilonės skaros ir šalikai — Geriausios rusiės pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

SUPERIOR PIECE GOODS CORP.

200 Orchard St. Tel. AL 4-8319 New York 2, N. Y.

WEISS & KATZ, INC.

187 ORCHARD ST., N. Y. C. Tel. GR 7-1130
DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA
DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ

- vyrų ir moterų eilutėm, apsiaustam, suknelėm ir kt.
- Audiniai angliškos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės.
- Specialiai žemos kainos siunčiant audinius į uššienį.
- Mes padidinome savo patalpas, kad galėtume geriau patarnauti klijentam. Prašome užeiti ir pasižiūrėti!

SIŲSKITE Į LIETUVĄ IR SSSR
ŽIEMOS SEZONO DOVANAS

— gerą atraižą medžiagos paltui, kostiumui, suknelei! Pasirūpinkite medžiagos išsiuntimu TUOJAU!

Siuntiniai pristatomi ne anksčiau, kaip po 1½ — 2 mėnesių

Išpardavimas nepaprastai žemom URMO KAINOM

atraižų vilnonės medžiagos - importuotos ir vietinės — 3 - jose krautuvėse

S. BECKENSTEIN, Inc.

118-125-130 ORCHARD STREET — GR 5-4525

Cor. DELANCY, N.Y.C.

KRAUTUVĖS ATVIROS KASDIEN IR SEKMADIENIAIS, IŠSKYRUS ŠEŠTADIENIUS, NUO 9 RYTO IKI 6:30 VAK.

S. Beckenteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai, ukrainiškai Važiuoti BMT išlipant Essex Street, keltis elevatorium į viršų arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey Street.

Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas

Siuntiniai į LIETUVĄ ir kitus kraštus

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London E. 2, England — Tel. SH 0-8734

- Tikra lietuviška bendrovė, vienintelė, patarnaujanti tautiečiams jau virš 20 metų.
- Pasiunčiame: Medžiagas, avalynę, gatavus rūbus, siuvamas mašinas, maistą, ir visa kita, kas yra leidžiama.
- Mes GARANTUOJAME KIEKVIENO SIUNTINIO PRISTATYMĄ LAIKE 3 SAVAIČIŲ.
- Mūsų padarytos sąskaitos, siunčiant siuntinius per mus, suteiks Jums teisę, gauti mokesčio nuo Jūsų uždarbio sumažinimą (Income Tax).
- Pakvitavimą su siuntinio gavėjo parašu, pristatome kiekvienam siuntėjui.

Pasinaudokite mūsų geriausiu ir asmenišku patarnavimu!

DARBININKAS Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKA, LDS
ORGANA DARBININKA Ir LIETUVIU ŽINIAS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

SUBSCRIPTION RATES
Domestic yearly $6.00
Brooklyn, N. Y. $6.50
Half year $3.50
Foreign $6.50

PRENUMERATOS KAINA
Amerikoje metams $6.00
Amerikoje metams $6.00
Pusei metų $3.50
Užsienyje $6.50

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDĖLIS

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra. Nepaduoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardės pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.
Tel.: GLenmore 5-7281

Melžėjai aukščiausiame soviete

Lietuvoje ateinanti sekmadienį, kovo 17, bus renkamas aukščiausias sovietas arba taryba. Tai vadinamas bolševikinis parlamentas. Žinoma, tokio parlamento, kokie yra laisvuose kraštuose, bolševikinėje tvarkoje nėra. Yra savotiški pakaitalai, kurie turi rodyti, kad ir bolševikai pripažįsta demokratiją arba žmonių valios išreiškimą.

Tačiau ir ta vadinamoji jų demokratija yra bolševikiška. Nėra laisvės jokiom kitom partijom, išskyrus komunistų. Nėra kandidatų pasirinkimo nei jiem varžovų. Iš viršaus primetamas vienas kandidatas ir tik už jį balsuojama. Tai demokratijos išjuoka. Pasityčiojimas iš žmonių laisvės ir teisės turėti tokia valdžia, kokios jie norėtų. Yra diktatūrinė valdžia, ne demokratinė. Yra tik rinkimų komedija.

★

Rinkimuose, jei kraštui pripažįstama bent šiokia tokia savivalda ar autonomija, kandidatais negali būti svetimos valstybės pareigūnai. Sovietų Rusija yra svetima valstybė Lietuvos atžvilgiu, nes Lietuva yra vadinama respublika ir dar su savo aukščiausiu sovietu. Kaip gi tada atrodo, kai Lietuvos reikalam skirtame aukščiausiame soviete atsiduria Chruščiovas, Brežnevas, Mikojanas? Kam jie atstovauja? Kremliui ar Lietuvos liaudžiai?

Čia jau nebe komedija, o beprotybė, kuri verčia viršum kojom tariamąjį Lietuvos "respublikos" savarankumą. Tai ne respublika, o paprasta Rusijos provincija, kurioje vadinamais deputatais į Lietuvos aukščiausią sovietą renkami Sovietų Rusijos vyriausybės nariai —net pati vyriausia Chruščiovo galva.

Tokio pasityčiojimo iš okupuoto krašto reikėtų ieškoti istorijoje su žiburiu. Buvo okupantai taip neveidmainiavo. Jei jau užgrobė, tai ir valdė. Žmonių neprievartavo rinkti juos savo atstovais.

★

Alytuje kandidatu išstatytas Chruščiovas, Kelmėje — Mikojanas. Kituose rajonuose, miestuose ir kolchozuose kiti aukštieji Sovietų Rusijos vadovai ir varovai. Nėra jokios abejonės, kad ne savo valia žmonės juos išstatė ir šimtu procentų išrinks. Prievartavimas čia eina iki tokios ribos, kad rinkimus paverčia saves išniekinimu. Lietuvių tautai drožiama tiesiog į veidą. Ji turi rinkti savo budelius, kaip "ištikimus sūnus ir dukras", kada ištikimieji tautos vaikai savo kaulais nusėjo Sibiro taigas ir savo kančiomis pripildė plačiosios Rusijos kalėjimus.

★

Niekšybė, kuri taip žiauriai yra užgulusi Lietuvą, save parodo viena smulkmena. Kelmės rajone į aukščiausio sovieto deputatės išstatyta viena melžėja. Reikšdami pagarbą jos darbui ir asmeniui, negalime ne pastebėti gilios simbolikos.

Milžti galima ne tiktai karves, bet ir visą tautą bei kraštą. Rusai okupantai išmelžia Lietuvą iki paskutinio prakaito lašo. Iščiulpia taip, kaip niekas iki šiol dar nėra dares. Ir nevadina to plėšimo rekvizicijom ar kontribucijom, o "pardavimu valstybei". Taigi, tuos Lietuvos melžėjus, kurie prabangiškai gyvena Maskvoje, renkama ... į aukščiausią Lietuvos sovietą, kad istorijai liktų liudijimas, kas buvo "geriausias Lietuvos melžėjas"!

Maldininkai šv. Patriko kalne

Airijos vakarinės pakrantės, iškištos į Atlantą, dažnai gaubiamos miglų ir tirštų debesų, audrotų ir lietingų. Lietūs būna tokie dažni, kad su jais apsiprasta, kaip su būtinybe. Gi miglose už kelių žingsnių žmogaus nesimato. Bet staiga papučia vėjai, pragiedrieja, pasirodo tokia vaiski saulė, jog akis žlibina, kai žemėje uolėtais kalnų skardžiais dar šniokščia upokšniai.

Po tokiu mainiu dangumi niekada nesi tikras, kada būsi kiaurai šlapias ir kada sausas, jeigu pasileisi kopti į šv. Patriko kalną prie pat Atlanto. Pradžioje dar reikės klampoti per raistą ir balas, o paskui — per aštrius akmenis, kurie užkliudyti rieda kalnų pragarmėn sukeldami aidą, lyg kokie demonai kvatotų. Šv. Patrikas, sakoma, su jais rungęsis. Tiktai baisieji piligrimai nesukelia jokio garso. Ir labai dažnai didelės minios kopia basų. Jei pasitaiko lietūs, drabužiai permirksta iki paskutinės siūlės.

—o—

ŠV. PATRIKAS, į kurio kalną žmonės kopia maldai ir atgailai, savo kilme buvo keltas, gimęs 385 metais Britanijoje, tada užvaldytoje romėnų. Jo tėvai jau buvo krikščionys, kilmingos giminės, dori ir pamaldūs. Patrikui beeinant 16 metus, iš gretimos salos įsiveržę airiai jį pagrobė į vergiją. Airijoje šešerius metus ganė gyvulius.

Patekes tarp pagonių, svetimam krašte ir vienišas, berniukas nepasimetė, nes jau turėjo labai tvirtą pasitikėjimą Dievu. Vėliau, senatvėje, jisai savo išpažinimuose (Confessio) rašė:

"Kiekvieną dieną aš melsdavaus šimtą kartu ir beveik tiek pat naktimis, būdamas miške ar kalnuose. Prieš aušrą aš pakildavau maldai sniege, šaltyje ir lietuje. Nejausdavau jokio sunkumo ar tingumo, nes manyje degė dvasia, kaip aš dabar suprantu".

Ji nedavė šv. Patrikui ramybės nė tada, kai po šešerių metų pargrįžo namo. Pareiškė — iis būsias apaštalas, nes ten daug pagonių. Airija jam tebesisapnuojanti. Nors tėvai atkalbinėjo, išvyko Galiion (dabartinėn prancūzijon), ten išėjo kunigo mokslus. Vėl grįžes į Airiją, visa savo gyvenima pašventė tai tautai krikštyti ir Kristaus mokslo mokyti. Pirmus žingsnius jau buvo padares Paladijas, siustas popiežiaus Celestino. Išventintas į vyskupus, šv. Patrikas keliavo skersai ir išilgai per visą kraštą. Jam sekėsi dėl to, kad degė dvasia, buvo tvirtas žodyje ir darbe. Nesigriebė jokio ginklo ar prievartos, kaip būdavo kituose kraštuose, kai kunigaikščiai priimdavo krikštą ir versdavo valdinius pasekti. Šv. Patrikas po ilgo triūso apie savo darbo vaisius rašė: "Štai airių sūnūs ir kunigaikščių dukros tapo Kristaus sekėjai ir sužadėtinės". Gi šv. Patrikas tapo visos tautos apaštalu — airiu Moze, kuris atvedė į Pažadėtąją Žemę: Kristaus Bažnyčią.

—o—

CONNAUGHTO apylinkėje, kur šv. Patrikas daugiausia veikė, yra aukštas kalnas prie pat Atlanto. Tame kalne, vėliau pramintam Croagh Patrick, šv. Patrikas 441 metais, praleides 40 dienų, atgailaudamas nuo Pelenų dienos iki Prisikėlimo ryto. Iš akmenų buvo su sikrovęs sau uždangą ir ant akmenų gulėjo. Kalną supo debesys ir miglos arba skaidri dangaus mėlynė. Lietūs maišėsi su giedra, kaip ir dabar, kada minios maldininkų kopia į tą kalną maldai ir atgailai.

(Bus daugiau)

PASIEKĘ kalno viršūnę.

ČIA ŠV. PATRIKAS atgailaudamas miegojo.

KUR YRA KARLIS ULMANIS?

Karlis Ulmanis, Latvijos paskutinis prezidentas, bolševikų buvo suimtas ir nežinia kur ištremtas. Ligi šiol apie jo likimą nėra jokios žinios. Tuo reikalu **John Wiley,** buvęs JAV pasiuntinys Rygoje, dabar pensininkas, vasario 19 parašė laišką garsiam anglų filosofui ir lordui **Bertrandui Russeliui,** kuris nebe vienu atveju pasisakė už taiką ir žmoniškumą. John Wiley savo laiške kreipėsi:

"Jūs esate jau daugelį metų žinomas, kaip prislėgtųjų ir persekiojamųjų gynėjas. Norėčiau atkreipti Jūsų dėmesį į 1940 metų faktą, kada dingo Latvijos prezidentas dr. Karlis Ulmanis". Toliau aprašo Baltijos valstybių sovietinę okupaciją, kurią John Wiley pats išgyveno. Nurodo, kad K. Ulmaniui buvo užtikrinta, jog važiuos į Šveicariją, bet buvo išvežtas į Sovietų Sąjungą. "Jam nebuvo iškelta jokios bylos. Neteko girdėti ir apie jokį teismą. Pradingo ir tiek".

Laiške keliamas klausimas: "Koks K. Ulmanio likimas? Ką jis išgyveno? Tai klausimai, į kuriuos pasaulis turi teisę gauti atsakymą. Aš manau, kad tai turėtų atkreipti Jūsų gyvą dėmesį".

Laiško gale griežtai atkertama Unesco brošiūros sovietinei propagandai, esą Baltijos valstybės laisva valia įsijungusios į Sovietų Sąjungą (Laiks).

— **Margaret Mead,** antropologė, kovo 4: Amerikiečiai tėvai nebegali kontroliuoti savo vaikų moralinio auklėjimo, kada radijas ir televizija atėjo į namus.

VIENŲ VIENI
REZISTENCIJOS KOVOSE

(11)

"Sukilimui pasiruošta gegužės 1, kai per ryšininkus gauta žinia, kad karas prasidės gegužės pradžioje. Vėliau teko nusivilti ir sukilimo datą atidėlioti. Nors birželio mėn., Sovietų įvykdyti masiniai trėmimai ryšius apardė, bet kartu sukėlė didelį pasipiktinimą visoje tautoje dėl okupanto žiaurumo" (A. Damušis, Į Laisvę Nr. 25-62).

Kai kurie pogrindininkai per trėmimus neišsilaikė vietoje ir pasitraukė į miškus, susikovę su enkavedistais. Tai liudija NKVD komisaro Gladkovo slaptas raštas 1941.6.21, kuriame informavo: "Tam tikra priešiško elemento dalis perėjo į nelegalią padėtį ir įsijungė į banditinių grupių dalinius tuo metu, kada veikė respublikos valymo operacija" (žr. Report III).

Gladkovas minėjo žuvusius NKVD pareigūnus susidūrime su partizanų daliniais birželio 16-18 Rokiškio, Šiaulių, Utenos, Mariampolės rajonuose. Prienų apylinkėje buvęs 20 asmenų dalinys su dviem kulkosvaidžiais ir kitokiais ginklais.

"Masinių deportacijų metu papildomai gautas pranešimas, kad karas tikrai prasidėsiąs birželio 18-26 lai kotarpyje. Susisiekus su vilniečiais buvo spėliojama tiksli data. Kadangi sekmadienis buvo nacių mėgiama puolimo diena, nuspręsta tą sekmadienį, birželio 22, ypatingai budėti. Vilniaus ir Kauno LAF štabų buvo sutarta Lietuvos nepriklausomybės skelbimą įvykdyti ten, kur bus palankesnės sąlygos. Pasitarime paaiškėjo, kad Kauno LAF štabo planas sąmyšio metu perimti savo žinion Kauno radiofoną ir stotį buvo realus. Nuspręsta, kad Kauno Lietuvių Aktyvistų štabas tuo atveju veiktų Vyriausios Lietuvių Aktyvistų Fronto vadovybės vardu, skelbtų Lietuvos nepriklausomybę ir Laikinąją Vyriausybę. Nebuvo tai lengvas uždavinys. Leonas Prapuolenis, kuris buvo LAF įgaliotinis, turėjo slapstytis, nes buvo NKVD gaudomas, ir jo gyvenvietė nebuvo saugi. Visas pasiruošimo svoris krito studentijos grupei ir jos vadovui Pilypui Naručiui, LAF štabo nariui. Birželio 18 LAF štabas vieną senelių prieglaudą pasirinko vyriausio štabo būstine" (A. Damušis, Į Laisvę Nr. 25-62).

g. Sukilimo pradžia

"Didvyriškos veiklos valanda atėjo sekmadienį, 1941 birželio 22 dienos rytui auštant. Ryšininkų pranešimai ir mūsų spėjimai pasitvirtino. Aktyvistų daliniai, kurie dėl artėjančios lemiamos valandos buvo įspėti, dideliu ryžtingumu ir pasitikėjimu pradėjo vykdyti numatytus uždavinius. LAF štabo įgaliotinis Leonas Prapuolenis su štabo dalimi įsikūrė senelių prieglaudoje. Kita štabo dalis susitelkė Chemijos Institute. Nors Chemijos Institute budėjo ir komjaunuolių dalinys, bet studentija rūsiuose suslėpusi dvi milicijos nuovadas, kurios su ginklais perėjo pas aktyvistus. Su jais ryšius palaikė okupacijos meto studentai aktyvistai. Aktyvistų ginkluotosios jėgos padidėjo. Studentų medikų grupė, turėjusi savo žinioje greitosios pagalbos mašinas, veikė labai tiksliai. Jie greitosios pagalbos mašinomis suvežė radijo specialistus, atsargines dalis, ir bolševikų sugadintas radiofonas per naktį iš sekmadienio į pirmadienį buvo sutaisytas. Ši sukilėlių grupė per visą sukilimo laiką sudarė saugiausius ryšininkus, o vėliau teikė greitąją pagalbą sužeistiesiems.

"Naktį iš sekmadienio į pirmadienį iš Chemijos Instituto buvo išleista ryžtinga ginkluota aktyvistų grupė; kuriai skirtas uždavinys sunaikinti sovietų armijos ryšio stotį. Uždavinį įvykdę, jie dar išsprogdino karišką telefono centralę Vilijampolėje. Toji grupė užėmė centrinio pašto rūmus ir telefono-telegrafo centrinę. Sovietų karo komendanto klaidinimui paskambinta telefonu, kad vokiečių desantininkai jau Kaune. Aktyvistų patikėtiniai išjungė ir sustabdė telefono ir telegrafo stočių veikimą. Tas turėjo prisidėti prie panikos sukėlimo. Vidurnaktyje jau pastebėtas intensyvus sovietinių pareigūnų bėgimas iš Kauno. Tas reiškinys didino ir stiprino mūsų viltis.

"Toji naktis buvo klaiki: Kauno gatvės buvo pilnos sovietų kariuomenės, lygiai kaip ir apsiginklavusių sukilėlių. Su štabu senelių prieglaudoje kurį laiką ryšį palaikėme telefonu, o jį išjungus asmeniniu ryšiu pats nuvykdamas. Pirmadienio rytą gautas pranešimas LAF štabe, kad radiofonas sutvarkytas Lietuvos nepriklausomybės skelbimui. Kauno LAF štabo narys su būriu sukilėlių jau buvo įsitvirtinę radijo stotyje. Nors aktyvistai sukilėliai dar neturėjo ginkluotos kontrolės visame Kaune, bet nutarta nedelsti su Lietuvos nepriklausomybės skelbimu. Pirmadienį, birželio 23, apie 9 val. ryto Lietuvių Aktyvistų Fronto štabo nariai iš senelių prieglaudos nuvyko į Kauno radiofoną, kuris buvo aktyvistų būrio saugomas.

"9 val. 28 min. Lietuvių Aktyvistų Fronto Vyriausiojo štabo vardu LAF įgaliotinis Leonas Prapuolenis paskelbė Nepriklausomos Lietuvos atstatymą ir Laikinosios Lietuvos Vyriausybės sudėtį. Sugiedotas Lietuvos himnas. Sukilimas užvirė visame krašte.

Nepriklausomybę per radiją paskelbus, ginkluoti Kauno aktyvistų daliniai puolė ginklų sandėlius. Ginklų sandėlius užėmus, greitosios pagalbos mašinomis ginklai išvežioti į svarbiuosius punktus. Tuo pačiu metu sukilo sovietų priespaudoje ir kontrolėje buvę lietuvių kariuomenės daliniai. Kaune aktyvistų daliniai pradėjo pulti Panemunės, Geležinkelio ir Aleksoto tiltus, kad juos apsaugotų nuo išsprogdinimo. Bet pasiekė kitą nenumatytą tikslą — iššaukė skubotą susprogdinimą. Bet tas tiltų išsprogdinimas gal išgelbėjo Kauną nuo sunaikinimo, nes iš Suvalkijos bėganti kariuomenė buvo priversta aplenkti Kauną. Petro Vileišio vardo tiltas per Nėrį į Vilijampolę didvyriška Vyties Kryžiaus Kavalieriaus mirtimi liko išgelbėtas. Ligi pasiaukojimo pasišventęs drąsuolis užbėgo ant tilto, nukirpo elektros laidus, bet žuvo nuo sovietų kulkosvaidžių ugnies pareigą atlikes. Kautynės virte virė visą pirmadienį ir antradienį ...

"Tris dienas Kaunas buvo pilnoje aktyvistų kontrolėje. Vokiečių kariuomenės daliniai pasirodė tik ketvirtadienį. Jie neatnešė laisvės, dėl kurios kovota, bet iš jų rankų jos gauti ir nesitikėta.

"Taip buvo įvykdytas pirmasis Laisvės Kovų veiksmas, kurio siausme daug Lietuvos sūnų ir dukterų krito ir amžinam poilsiui atsigulė į gimtąją žemę" (A. Damušis, Į Laisvę, Nr. 25-62).

h. Sukilimo reikšmė

Sukilimo tiesioginis tikslas buvo pasiektas — Lietuva paskelbta nepriklausoma, valdoma savos tautinės vyriausybės, prieš ateinant naujai okupacijos jėgai. Tikslas pasiektas didelėm aukom. St. Raštikio knygoje (Kovose dėl Lietuvos) žuvusių minima 2,000; dr. A. Damušio, vieno iš sukilimo organizatorių, kalbama apie 4,000 (Į Laisvę 1954, Nr. 3-40). Pastarąjį skaičių mini ir E.J. Harrisono knygelė (Lithuania's Fight for Freedom). Tais dvejopais skaičiais operuoja ir kiti leidiniai. Pirmasis skaičius reiškia tiesioginiai kovose žuvusius, antrasis skaičius prijungia dar iššudytus pirmom bolševikų bėgimo dienom kalėjimuose, koncentracijos stovyklose, deportuojant į Rusiją. Šiaip ar taip tos kelių dienų aukos buvo gausesnės nei 1919-21 laisvės kovose (Z. Ivinskis).

Laikinosios vyriausybės atstovas J. Ambrazevičius birželio 26, laidojant Kaune žuvusius laisvės kovotojus, jų aukos didumu ir gausumu apibūdino pačios tautos moralinius bei psichologinius nusiteikimus:

"Nebe pirmas kartas šioje vietoje prasiveria duobės, kad priimtų kūnus tų, kurių kraujas reikalingas palaistyti tautos laisvei.

"Tačiau niekados toji duobė nebuvo tokia didelė kaip šiandien. Tai rodo, kiek Lietuvos žemė yra ištroškusi laisvės. Tai rodo, kokia stipri tėvynės meilė yra išaugusi jos vaikų širdyse, kad ištisi jų būriai šimtai ir tūkstančiai-savu noru ryžtasi mirti, kad svetimiems nevergautų.

"Pajaučiam šių gilių kapų akivaizdoj visos tautos pasiryžimą gyventi per mirtį".

Kai Amerikos lietuvių spaudos dalyje tada kilo abejonės, ar reikėjo tos kraujo aukos, įsikišo, Lietuvos atstovas P. Žadeikis pareiškimu:

(Bus daugiau)

KŪRYBOS PRIEDAS

Kunigo paveikslas

Ig. Medziukas

Ilgus metus ruošęs pastoracijos darbui jaunuosius kunigų seminarijos moralinės teologijos profesorius ir keletą metų jos rektorius **prel. dr. F. Bartkus** išvertė popiežių Pijaus X, Pijaus XI, Pijaus XII ir Jono XXIII raštus, liečiančius kunigystę. Raštuose aptariamas kunigo paveikslas Kristaus pavyzdžiu.

Knyga 152 puslapių, spausdinta Immaculate Press Putname. Kaina $1.50. Jos išleidimą finansavo kun. J. Kučingis, Los Angeles šv. Kazimiero parapijos klebonas, atžymėdamas savo kunigystės 25 metų sukaktį.

Kunigui suteikta galia

Knygoje pabrėžiama, kad kunigystės sakramentu kunigui suteikiamos labai aukštos pareigos. Kunigas — Kristaus tarnas. Jis yra įrankis Atpirkėjo rankose tęsti jo atpirkimo darbą. Nepaprasta yra kunigo didybė, nes jis turįs galios pačiam Kristaus kūnui, kad jis būtų ant altorių aukojamas Kristaus vardu. Kunigas malonės ir išganymo tiekėjas tikintiesiems nuo pat jų kūdikystės ligi mirties, lydėdamas juos ligi dangaus vartų. Ypatinga kunigo galia — atleisti nuodėmes, gauta iš vyriausiojo kunigo Kristaus. Kunigystės sakramentu suteikiama neišdildoma žymė: socerdos in aeternum. Kunigas Dievo paslapčių tiekėjas, kuriam pavesta būti pasauliečių mokytoju, skleidžiant šventąjį mokslą visuose žmonėse. Ne be reikalo tikėjimo priešai, kovodami prieš religiją, pirmoje eilėje visomis priemonėmis puola kunigus, kurie yra pagrindiniai Bažnyčios ramsčiai.

Šventumas ir kitos dorybės

Aukščiau minėtų popiežių raštuose išvardinama visa eilė dorybių bei privalumų, kuriais turįs spinduliuoti idealus kunigas. Knygoje sakoma, kad Bažnyčios ateitis priklauso nuo kunigų asmeninių vertybės. Viena svarbiausiųjų kunigo gyvenimo žymių yra šventumas, kaip to reikalauja aukštos pareigos ir kilnus pašaukimas. Bažnyčia deda daug pastangų, kad kunigo gyvenimas pasižymėtų šventumu. Tam tikslui jaunuoliai, kurie ruošiasi kunigystei jiems skirtose seminarijose, ilgus metus ne tik mokosi pašaukimui reikalingų mokslų, bet tuo pat laiku turi pratintis būti nuoširdžiai pamaldūs. Kunigas yra tarpininkas tarp Dievo ir žmonių, todėl dėl pareigų aukštumo turi priartėti prie tobulybės to, kurio vietą užima. Anot šv. Tomo Akviniečio, spindėti sąžinės gerumu Dievo akyse ir geru vardu žmonėse. Šie privalumai buvo vertinami jau ir Sename Įstatyme, tuo labiau jie pabrėžiami kiekviename dvasiškio žinksnyje Naujame. Kunigai, gaudami kunigystės šventinimus, pastatomi aukščiau visų žmonių. Reikalaujama tad, kad jie juos viršytų šventumu.

Pavyzdžiu, ne tik žodžiu

Kunigas moko tikėjimo tiesų, skelbdamas Evangelijos Įstatymą. Kad skelbiamas žodis lengviau įsmigtų į klausytojų širdis, anot Grigaliaus Didžiojo, reikia, kad jis būtų paremtas kalbėtojo gyvenimu. Parodant pavyzdžiu, kaip reikia gyvenimą tvarkyti, padeda įvykdyti tai, ką skelbi. Sektina Kristaus pavyzdžiu, kuris pirmiau darė, paskui mokė. Tie, kurie sako ir nedaro, yra panašūs į Rašto žinovus ir pariziejus.

Savęs išsižadėjimas

Viens iš didžiausių veiksnių kunigo gyvenime yra savęs išsižadėjimas ir įsipareigojimas skaisčiai gyventi. Pasiaukojimas Dievui, kuris yra dvasia, reikalauja savo kūno išsižadėjimo. Kitas svarbus dalykas — žemiškųjų gėrybių išsižadėjimas. Atvirkščiai — kunigas turįs būti beturčių tėvas. Jis meilės apaštalas, kuris stengiasi padėti neturtėliams ir į vargą pakliuvusiems. Sekdamas Atpirkėjo pavyzdžiu, jis turi visiškai save pavesti sielų išganymui.

Pasiruošimas pastoracijos darbui

Ugdyti jaunųjų kunigų kartas vyskupai paveda patikimiems vadovams, kurių rūpestis kreipti dėmesį į atitinkamą mokslinį kandidato pasiruošimą, dedant pagrinde scholastinę filosofiją. Labai svarbu parinkti tinkamus kandidatus ir nepraleisti netinkamu. Mokslinio pasiruošimo trūkumai gali būti užpildyti kunigo gyvenimo šventumu. Be to, jis turi išugdyti savyje besąlyginį klusnumą savo vyresniesiems — vyskupams ir apaštalų sostui.

Tobulas paveikslas

Tobulo kunigo paveikslas yra Kristaus kunigo paveikslas, kuris pastatytas prieš kunigą tartum veidrodis. Suglaustai krikščioniškojo kunigo idealas: šviesti žmonėms Kristaus šviesa ir kelti juose paskatinimo bei pagarbos į gerą. Suprantama, kunigai yra žmonės su žmoniškomis silpnybėmis. Ne visiems jų yra lygiai lengva priartėti prie jiems statomo Kristaus pavyzdžiu idealo.

Vertinga knyga

Knyga, kaip jos įvado žodyje ysk. V. Brizgys sako, rekomenduotina ne tik kunigams, bet ir kiekvienai šeimai. Joje ir pasauliečiai ras pamokymų tobulesniam gyvenimui, ypač šiais katalikų akcijos laikais. Gi jaunuoliai, svarstą savo pašaukimo klausimą, čia ras naudingų minčių bet kurioms abejonėms išblaškyti, nes jie galės susidaryti aiškų vaizdą, ko iš jų Jam reikalaujama.

Paminėta M. Daukšos 350 metų sukaktis

Chicagoje veikiąs Pedagoginis Lituanistikos Institutas vasario 16 Jaunimo Centre surengė gražų Mikalojaus Daukšos 350 metų mirties sukakties minėjimą. Pirmasis Didžiosios Lietuvos rašytojas kanauninkas Mikalojus Daukša mirė 1613 vasario 16.

Minėjime skaityti referatai apie M. Daukšą ir jo literatūrinį palikimą — Jūratė Juozevičiūtė; Kanauninkas M. Daukša gimtosios kalbos gynėjas — Margis Matulionis.

Instituto studentai paskaitė Daukšos ir jo amžininkų raštų ištraukų epitafijų, epigramų, panegirikų, dedikacijų. Skaitė Zita Acalinaitė, Milda Pakalniškytė, Konstancija Petrylaitė, Romas Stakauskas.

Garsiąją Daukštos "Postilės" prakalbą skaitė Mykolas Drunga, Uosis Juodvalkis, Danguolė Šukelytė.

Buvo suruošta ir raštų parodėlė. Parodos komisijos patarėjais buvo dail. Adolfas Valeška, Lietuvos meno lektorius, ir Aleksandras Dundulis — kalbos dalykų lektorius. Parodos mecenatu buvo Lietuvių Fronto Bičiulių Chicagos skyrius, kuriam pirmininkauja Vladas Būtėnas-Ramojus.

Didžiausias Instituto nuopelnas, paminint Daukštos sukaktį, tai jo garsios "Postilės" įžangos išleidimas atskiru leidiniu. Prakalbą buvo parašyta lenkiškai. Iš lenkų kalbos ją išvertė Aleksandras Dundulis, Instituto lektorius. Leidinyje pridėta senųjų raštų nuotraukų ir Dalios Indreikaitės — Žemaičių kanauninkas Mikalojus Daukša. Leidinys turi 20 psl. Jo išleidimą finansavo kun. B. Sugintas ir Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos skyrius.

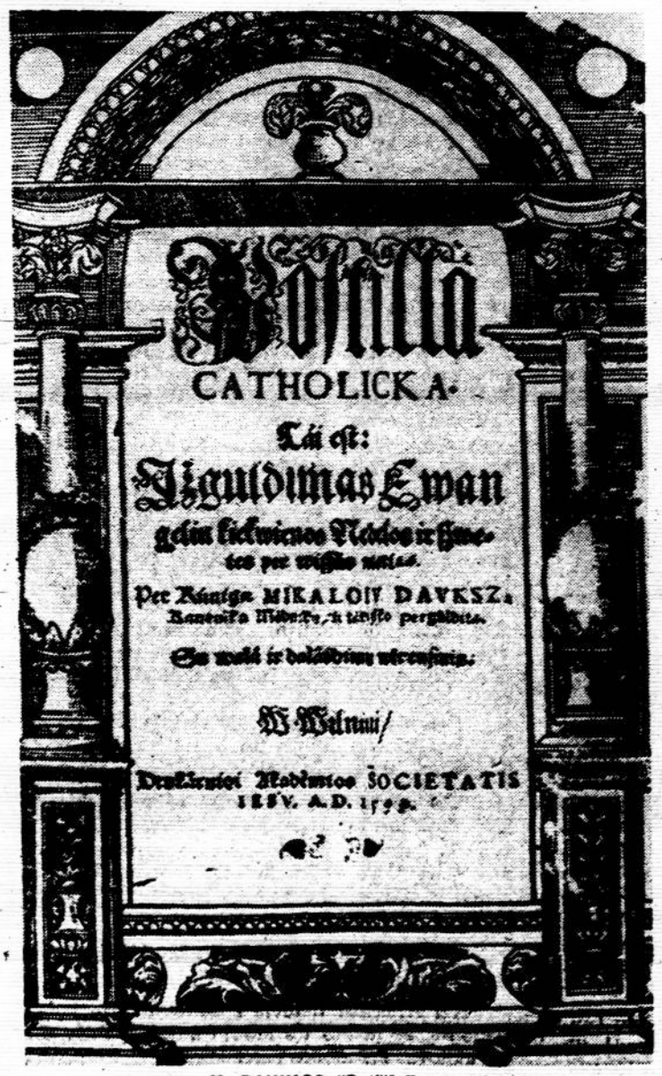

M. DAUKŠOS "Postilės" antraštinis lapas.

DRAMOS KONKURSAS

Scenos Darbuotojų Sąjunga Chicagoje skelbia dramos veikalui parašyti konkursą šiomis sąlygomis:

1. 500 dol. skiriama už geriausiai parašytą komedijinio žanro veikalą.

2. Tematikos pasirinkimas laisvas.

3. Veikalas turi būti sukurtas 2-3 val. vaidinimui ir įmanomas pastatyti išeivijos meniniam vienetam.

4. Scenos Darbuotojų Sąjunga įsipareigoja premijuotą veikalą pastatyti vienerių metų bėgyje, pasilikdama visas teises į veikalą vieniems metams nuo premijos įteikimo.

5. Konkurse gali galyvauti visi laisvojo pasaulio lietuviai rašytojai.

6. Veikalai, perrašyti mašinėle ir atžymėti slapyvarde, pridedant tikrąją autoriaus pavardę atskiramė voke, turi būti atsiųsti iki 1963 gruodžio 15d.

7. Nepremijuoti veikalai grąžinami autoriams; vokai su autorių pavardėmis neatidaromi.

8. Veikalai siunčiami Scenos Darbuotojų Sąjungos pirmininkei Sofijai Adomaitienei, 6727 So. Campbell str., Chicago 29, Ill.

Jury komisiją sudaro: Zita Kevalaitytė-Visockienė, Marija Lemešytė-Dikinienė, kun. Vytautas Bagdonavičius, M.I.C., Balys Chomskis ir Kazys Oželis.

Evangelikai išsivertė šv. Raštą

Lietuvių kalba pasirodė nauja evangelikų **Naujojo Testamento** laida su psalmynu. Testamentą iš graikų kalbos vertė kun. Algirdas Jurėnas, Harvardo universiteto doktorantas; bendradarbiavo Amerikos lietuvių evangelikų bažnyčių dvasininkai. Psalmės verstos iš hebrajų kalbos. Išleido Britų Biblijos Draugija Londone. Knyga turi 161 psl. Tekste pridėta tik tekstinių variantų pastabos, šiaip kitų komentarų nėra.

Lietuviai evangelikai jau seniai turi išsivertę šv. Raštą. Prieš kelis šimtus metų naudojo Jono Bretkūno pataisytą Biblijos vertimą, vėliau buvo kitos laidos. Buvo taisoma ir tobulinama lietuvių kalba. Šioje naujoje laidoje jau pasinaudota gryna modernia lietuvių kalba. Dabar kun. A. Jurėnas iš hebrajų kalbos verčia Senąjį Testamentą.

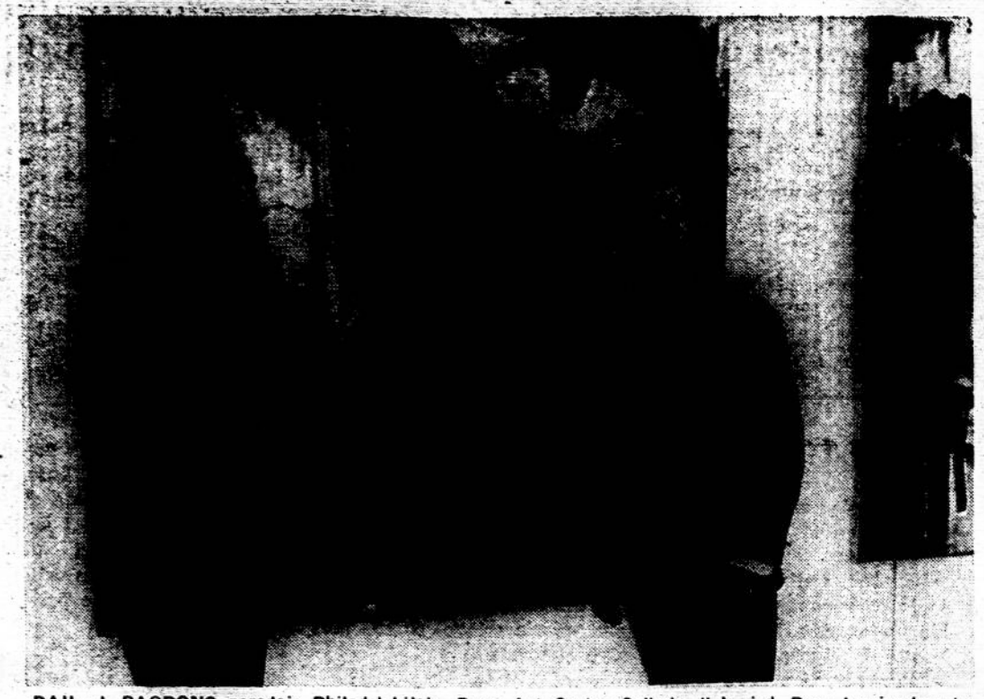

DAIL. J. BAGDONO parodoje Philadelphijoje, Penn Art Center Galleries. Iš k. į d. Benn Lewinsohnn ir dail. J. Bagdonas. Nuotr. V. Gruzdžio.

NAUJA LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNO LAIDA

Terros leidykla Chicagoje išleido naują prof. J. Balčikonio "Dabartinės lietuvių kalbos žodyno" laidą. Žodynas stambaus formato, apie 1000 psl. Vienam tome apima žodžius nuo raidės A iki Z; yra viso apie 45,000 žodžių. Atspaustas gerame popieriuje, įrištas į kietus, tamsaus audeklo viršelius. Kaina — 12 dol. Gaunama Terroje: 3237 West 63rd Str. Chicago 29, Ill.

Be prof. J. Balčikonio, žodyną redagavo : K. Korsakas, J. Kruopas, A. Lybertas, K. Ulvydas. Medžiaga imta ta, kuri buvo surinkta dar nepriklausomos Lietuvos laikais. Praėjusio karo metu buvo ruošiamas mažasis lietuvių kalbos žodynas viename tome. Darbam vadovavo prof. dr. A. Salys. Tuo darbu ir pasinaudota. Žodynas paruoštas laikantis jablonskinės rašybos, kirčiuotas, žodžiai gerai aptarti ir aprūpinti pavyzdžiais, kurie parodo jų vartojimą sakiniuose.

Žodynas išleistas Vilniuje 1954 m. Vyriausiu žodyno politruku buvo paskirtas rusas B. Larinas, jo pagelbininkais J. Kruopas (atsak. redaktorius) ir K. Korsakas. Jie didžiajai tarptautinių žodžių daliai davė bolševikines aptartis ir lietuviškų žodžių pavyzdžiuose prikaišiojo bolševikinės propagandos. Dabar Chicagoje išleistoje laidoje visiem sužalotiem tarptautiniam žodžiam grąžinta tikroji prasmė, ir išvalyta bolševikinė propaganda. Žodynas išleistas nedideliu 1000 egz. tiražu.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Dabartinės lietuvių kalbos žodynas, apie 45,000 žodžių. Redakcinė kolegija: prof. J. Balčikonis, prof. K. Korsakas, J. Kabelka, J. Kruopas, A. Lybertis, K. Ulvydas. Išleido Terra, Chicagoje 1962 m., 990 psl. kaina 12 dol.

Mykolas Vaitkus — SU MINIJA Į BALTIJĄ, atsiminimai I, išleido Nidos knygų klubas Londone, 210 psl., kaina 1 dol.

Mūsų Viešpaties ir Gelbėtojo Jėzaus Kristaus Naujasis Testamentas ir pslamai. Išleido Biblijos Draugija Londone, 161 pls.

Kan. Mikalojus Daukša PRAKALBA, jo mirties 350 metų sukakčiai paminėti, išleido Pedagoginis Lituanistikos Institutas Chicagoje 1963, 23 psl.

RINKTINĖ, nr. 12, 1963 m. Surinkta įdomesni straipsniai iš lietuviškos spaudos. Leidžia Nidos Knygų klubas Londone. Kaina 50 ct.

TAUTOS PRAEITIS nr. 1-4. Turinyje: Zenonas Ivinskis — Lietuvos valstybingumo išplėtimas slavų erdvėje, dr. Jonas Remeika — Prekyba Nemunu iki 1430, kun. dr. K. Matulaitis, MIC III Lietuvos metraštis, kun. V. Bagdanavičius, MIC — Lietuviškos žegnonės kilmė, dr. Jonas Matusas — Stiklas Lietuvos senovėje, Istorinėje medžiaga: P. Rabikauskas — Lietuvos jėzuitų provincijos pastatų planai. V. Liulevičius — Švietimo židiniai tremtinių stovyklose, J. Rūgis — Iš pulk. K. Rumšos atsiminimų. Redaguoja Č. Grincevičius, leidžia Lietuvių Istorijos Draugija. Vienos knygos kaina — 3 dol.

Dail. J. Bagdono paroda Philadelphijoj

Washingtone, D.C., gyvenąs dailininkas **Juozas Bagdonas** rodo daug aktyvumo — savo kūrinių parodas surengė visoje eilėje lietuviškų kolonijų.

Vasario 15 iškilmingai atidaryta jo paveikslų paroda Penn Art Center Galleries, 1725 Chesnut Str., Philadelphijoje. Atidaryme dalyvavo daug lietuvių ir amerikiečių iš meninkų tarpo. Paroda tęsėsi iki kovo 7.

Dail J. Bagdonas yra vienas iš mūsų abstraktinio meno puoselėtojų. Ir šioje parodoje buvo išstatyti abstraktiniai paveikslai.

LIETUVIŲ GRUPĖ dail. J. Bagdono parodos atidaryme Philadelphijoje. Iš k. į d. prof. J. Puzinas, B. Raugas, H. Savickas, A. Dragūnavičiūtė, J. Bagdonas ir P. Vaškys. Nuotr. V. Gruzdžio.

KULTŪRINĖ KRONIKA

Apie 1905 metų revoliuciją Amerikos lietuvių istorijos draugija renka medžiagą. Draugija prašo: visus lietuvius, nepaisant politinių ar religinių nusistatymų, parašyti iš savo apylinkės 1905 metų įvykių atsiminimus. Jei senesnės kartos tautiečiui būtų sunku pačiam rašyti, tai Amerikos lietuvių istorijos draugija toje vietoje paieškos kitą asmenį, kuris jo pasakojimus surašys. Atsiminimus siųsti ir kitais reikalais rašyti šiuo adresu: J. Šmotelis, 7114 S. Campbell Ave., Chicago 29, Ill.

"Laiškų Lietuviams" skiriamos premijos atiteko: Aloyzui Baronui už novelę "Tikrasis kelias" — 100 dol., Vandai Frankienei — už novelę "Rasos paslaptis" — 75 dol., seseriai Jurgitai — Marytei Saulaitytei už straipsnį "Taurė šalto vandens" — 50 dol., Nijolei Jankutei — Užubalienei už straipsnį "Dorybė be profilio" — 25 dol. Konkurso komisiją sudarė kun. F. Gureckas, K. Bradūnienė, L. Germanienė, V. Būtėnas ir P. Razminas.

Telesforas Valius kovo mėnesio gale išvyksta į Paryžių, kur mano išbūti apie tris mėnesius. Dail T. Valius gyvena Toronte, Kanadoje.

Čiurlionio galerijoje Chicagoje šį pavasarį numatomos surengti šešios parodos; tarp jų pažymėtinos: Juozo Bagdono skulptūros paroda, A. Galdiko tapybos paroda ir k.

Rūta Kilmonytė, neseniai vaidinusi su Frank Sinatra filme "Soldiers Three", rengiasi naujam filmui "Robin and the Three Hoods". Filmas bus pradėtas sukti šią vasarą. R. Kilmonytė su tėvais žada vykti Lietuvon ir iš ten mėginti atsivežti savo senelę.

LIETUVOS vyčiai metinėje savo šventėje kovo 3 Apreiškimo parapijos salėje Brooklyne. Priekyje iš k. į d. A. Mažeika, kleb. kun. N. Pakalnis, kun. J. Pakalniškis, J. Stukas. Nuotr. V. Maželio.

PRANEŠIMAS TAUT. LIETUVIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖS REIKALU (Nr. 3)

Antrosios JAV ir Kanados lietuvių tautinių šokių šventės informacinė komisija praneša:

1. Prof. Vl. Jakubėnas sukūrė tautinių šokių šventės maršą, vardu "Šokėjų eisena". Maršas parašytas tautosakos muzikiniais motyvais. Prof. Vl. Jakubėno sutikimas prisidėti prie šio grandiozinio parengimo garantuoja šventės iškilmingumą.

2. Tautinių šokių šventėje dalyvauti užsiregistravo gausus lietuvių moksleivių būrys. Jų dalyvavimas yra tėvų ir jaunimo vadovų kieto ryžto ir nepalaužiamos vilties lietuvių tautos ateitimi vaisius bei šventės ruošėjų (L.B. Chicagos Apygardos Valdybos) pastangų apvainikavimas. Kas gali būti širdžiai artimesnio ir akiai patrauklesnio, jei ne pačių jauniausių tautos sūnų ir dukrų masinis būrys majestotiškuose tautiniuose drabužiuose mūsų tarpe?

Tautinių šokių šventės papuošalu ir jos vertingiausiu įprasminimu bus šios jauniausiųjų šokėjų grupės: a)Chicagos Marquette Parko lituanistinės mokyklos moksleivių tautinis ansamblis — 202 šokėjai; b) Lemont, Ill. Maironio lituanistinės mokyklos moksleivių tautinių šokių grupė — 25 šokėjai; c) L.B.K. Donelaičio lituanistinės mokyklos moksleivių tautinių šokių grupė — 100 šokėjų; d) Chicagos "Ateities atžalynas" — 80 šokėjų ir e) Clevelando, Ohio vysk. M. Valančiaus lituanistinės mokyklos moksleivių tautinių šokių grupė — 20 šokėjų.

3. Tautinių šokių muzikinę programą išpildys "Lyric Opera" simfoninis orchestras, lietuviams pažįstamas ir lietuvių muz. J. Zdanius pakviestas dirigentu.

4. Tautinių šokių repertuaro leidinys, vardu "Mūsų šokiai", 261 psl., atspausdintas ir gaunamas pas repertuaro komisijos pirmininką Br. Shotą, 7140 So. California Ave., Chicago 29, Ill. Leidinys platus, aprašo 16 šokių detales, kilmę, iliustruotas daugybe schemų, brėžinių, duoda šokių muzikos gaidas.

5. Finansų komisijos garbės pirm. J.F. Gribauskas, St. Anthony Savings and Loan Assoc. egzekutyvus sekret., savo paties pirmąja auka pradėjo šventės finansų telkimo vajų. St. Anthony Savings and Loan įstaigos (1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.), vedėjas yra visų liet. kultūrinių darbų kilnus ir konkretus rėmėjas. Lietuvių parama šiai įstaigai yra ir lietuvių reikalams tiesioginė pagalba. Finansų telkimo s-tos Nr.: 18601.

6. Adv. Alg. Kėželis sutiko aiškintis šventės mokesčių reikalų su federalinėmis įstaigomis klausimą.

7. Nakvynių komisijos funkcijas atliks L.B. Brighton Parko Chicagoje, apylinkės valdyba su pirm. K. Avižieniumi, 4419 So. Fairfield Ave., Chicago 32, Ill.

8. Jaunimo programine priešš ventine dalimi (pobūvis Jaunimo Centre ir t.t.) sutiko rūpintis Liet. Stod. S-gos Chicagos skyrius su pirm. Vitoliu Litvinu, 4610 So. Wood Ave., Chicago 9, Ill.

9. M. Kareivaitė vadovaus anglų kalba šventės sekretoriatui. Adresas: 1625 W. Marquette Rd., Chicago 36, Ill. Tel. PR 8-1125.

10. Šventės bilietai gaunami pas platintojus nuo kovo 1 d. (adresai šventės skelbime spausdinamame lietuvių laikraščių savaitgalio laidose).

11. Šventės organizaciniams reikalams ir sutarčių rankpinigiams išleista 950.00 dol., o kasoje šiuo metu yra 550.00 dol.

12. Kai kuriems tautinių šokių šventės organizaciniams funkcijų klausimams tiksliau apibrėžti L.B. Chicagos Apyg. V-ba tarėsi su L.B. Centro Valdybos atstovais ir repertuaro komisijos narių visuma atskiruose posėdžiuose vasario 9 ir 12 d. Pasitarimai nebaigti. Jų tikslas — geresnis ir tikslesnis sudėtingo plano įvykdymas, kurio vyr. vadovu yra L.B. Chicagos Apyg. v-bos vicepirm. Br. Nainys. Šventės ruošėjų planas parengimo reikalais patiems rūpintis, nesudarant atskiro komiteto, yra sveikas posūkis, nes tuo būdu išvengiama įprasto komitetų laikinumo ir su tu susijusio finansinės atskaitomybės keblumo.

Tautinių šokių šventė įvyksta 1963 liepos 7 Chicagoje. Jos rengėjai (L.B. Chicagos Apyg. V-ba) šį kartą tikisi ne pelno, o vertingo dvasinio renesanso, ypačiai jaunesnėje kartoje. Tokiu būdu ši šventė apleidžia siauro tikslo ribas ir įgauna lietuvių išeivijoje visuotinio jungiamojo veiksnio atspalvį. Visi lietuvių tautos ateitimi tikį prašomi šį darbą skatinti, remti ir propaguoti. Tokią paramą be išimties ir rezervų teikia šiuo reikalu lietuvių spauda. Lietuvių kalba raštams tinkama eiga bus duota šventės sekr., A. Kareivos, 7030 So. Rockwell Ave., Chicago 29, Ill.

Informacinė Komisija

STASYS RASTONIS skambina Darbininko koncerte kovo 3. Nuotr. V. Maželio.

B. Kučinsko vadovaujama žvakių dirbtuvė "Holy Light", plėsdama savo darbą, persikėlė į naujas didesnes patalpas. Dabar jos adresas yra: 280 Boerum Str., Brooklyn 6, N. Y., tel. GL 6-0200 (area code 212). B. Kučinsko buto telefonas lieka tas pats. Dirbtuvė savo gaminius — altorių ir votyvines žvakes pristato įvairiausiom bažnyčiom ne tik New Yorke, bet ir tolimose apylinkėse.

NAUJOS LIETUVIAM KVOTOS

Senatorius P.A. Hart (D. - Mich.) surikiavo visą eilę senatorių ir kongresmanų pravesti naują imigracijos (kvotų) įstatymą S. 3043, pagal kurį būtų į JAV įleidžiama per metus 1841 asmuo, gimęs Lietuvoj (buvo tik 384). Šiuo metu arti 2,000 lietuvių prašymų laukia eilės — kvotos numerio. Įstatymo 3043 pravedimą remia 59 įvairios organizacijos. Yra vilčių, kad tas įstatymas bus pravestas.

Europoje dar yra 93 tremtinių stovyklos.

Barakuose Europoj dar gyvena 5,430 tremtinių. Jungtinės Tautos per 8 pastaruosius metus išleido 90 milijonų dolerių Europos tremtinių įkurdinimui ar emigracijai.

1963 metams Jungtinės Tautos vėl paskyrė 32.4 milijonus dolerių tremtiniams (24.7 milijonai iš JAV). Deja, iš tų sumų beveik nieko neteks lietuviams tremtiniams, nes manoma, kad juos privalo aprūpinti vietos (V. Vokietijos) valdžia.

Lietuviai tremtiniai Vokietijoj kreipiasi į Balfą ir jiems sušelpti sausio-vasario mėnesiais šiais metais Balfas išleido 6,876 dolerius (iskaitant ir Vasario 16 gimnaziją). Pinigai buvo gauti tik iš geraširdžių aukotojų-lietuvių.

Balfo pajamos ir išlaidos vasaryje.

Vasario mėnesyje Balfo Centras gavo 4,662 dolerius, išleido $6,479. Lietuviams šelpti Vokietijoj išleista $2,758; Lietuvoj — $1,277, Italijoj — 1,045, Lenkijoj — $348 (neskaitant suaukotų rūbų).

Šiais metais V. Vokietijos tremtinius Balfas šelpia pinigais, vaistais, knygomis tiesiog iš Centro Brooklyne. Pinigų į Centrą prisiunčia Balfo veikėjai ir rėmėjai iš visos Amerikos, o rūbų suveža-suneša New Yorko, New Jersey ir apylinkių geradariai tautiečiai.

Balfo šelpiamųjų prasitarimai:

"Dukters, grįžus mums iš Tolimųjų Rytų, neprirašė Lietuvoj, nes ji prieš išvežimą buvo mokytoja."

"Dėl tėvelių (kurie krito nuo ruso kulkos) mums našlaitėms netenka raudonuoti."

"Kalėdų nei Naujų Metų (Sibire) mes nešventėme, nes nebuvo kaip. Rusai šventė: jie pasigėrė iki sąmonės netekimo ir tai skaitėsi atšvęsta".

"Mergaitė Sibire) pakrikštinom. Krikšto tėvas buvo rusas, o krikštamočią tik iš vardo įrašėm. Gal nepyks sužinojusi, bet ir dabar nežinom, ar tai buvo gerai padaryta. Krikštijom cerkvėj, kitų maldos namų čia nėra, o ir ta cerkvė nuo kitų namų nesiskiria."

"Mes neturim jokių giminių Amerikoje. Artimiausia mums giminė, lyg tėvas ir motina, gyvena Brooklyne, jo vardas — Balfas".

Kun. L. Jankus

JAUNIEJI VYČIAI savo šventėjekovo 3 Apreiškimo parapijos salėje Brooklyne išpildė montažą šv. Kazimiero garbei. Nuotr. V. Maželio.

VASARIO 16 MINĖJIMAS NEW BRITAIN, CONN.

Lietuvos nepriklausomybės šventė paminėta vasario 24. Iškilmingose pamaldose šv. Andriejaus bažnyčioje dalyvavo lietuviai legionieriai su vėliavomis, uniformuoti skautai. Sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnai. Kun. A. Zanavičius pasakė pritaikytą pamokslą.

Minėjimas įvyko antrą v. po pietų lietuvių namuose. Dalyvavo apie 400 žmonių. Lietuvių legionierių Riz postas įnešė vėliavas. Hartfordo mišrus choras, vadovaujamas J. Petkaičio, sugiedojo Amerikos ir Lietuvos himnus ir padainavo keletą lietuviškų dainų.

Šeštadieninės mokyklos grupė, vadovaujama K. Marijošienės, deklamavo, dainavo ir pašoko tautinių šokių.

Iš anksto buvo parengta proklamaciją. Ją parengė advokatas Polaitis, kleb. kun. B. Gauronskas ir miesto majoras Thomas Meskil. Perskaitė salėje adv. Polaitis. Trumpus sveikinimo žodžius tarė kleb. kun. B. Gauronskas, adv. Polaitis ir miesto majoras Thomas Meskil.

Pagrindinę kalbą pasakė dr. Petras Vileišis iš Waterburio, Conn. Ugningai jis kalbėjo apie Lietuvos vargą ir kvietė visus visom išgalėm remti Lietuvos vadavimą.

Po kalbų buvo renkamos aukos. Salėje surinkta 373.02 dol., bažnyčioje pamaldų metu — 246.70 dol. Viso — 619.72 dol. Visos aukos pasiųstos Amerikos Lietuvių Tarybos centrui.

J. F. GRIBAUSKAS įteikia šimtinę Br. Nainiui, vyriausiam šventės vadovui. Nuotr. J. Grabausko.

Aukojo: Varpo dramos klubas — 25 dol., kleb. kun. B. Gauronskas — 20 dol.

Po 10 dol.: SLA 34 kuopa, lietuvių auksinio jubilėjinio amžiaus vyrų ir moterų klubas, muz. Vytautas Marijošius, Kazimieras Giedraitis, Boleslovas Semeška, Viktoras Abeciūnas, E. Dalangauskas, Algirdas Duda, Gediminas Stasiukevičius.

Po 5 dol.: Thomas Meskil — miesto majoras, Kazimieras ir A. Steponaičiai, Ona Savonis, Stirbiai, Jonas Razevičius, Gustavas Krivickas, Z. Bengard, Kazimieras Zavickas, Gudynai, Vytautas Juozokas, Kazimieras Stasiukevičius, Jonas Liudžius, Alf. Zdanys, Bernardas Vičinskas, Alfonsas Burneika, Vytautas Stasaitis, Jonas Zdanys, Pranas Kublius.

Vietos Alto skyrius visiems nuoširdžiai dėkoja už aukas.

Pranas Naunčikas

IŠ VISUR

— **Esu tik paprastas plieno pramonės darbininkas,** bet ir sunkiai uždirbtą šimtinę siunčiu Lietuvių Fondui, tikėdamas, kad tie pinigai bus panaudoti pačioms didžiosioms Tėvynės žaizdoms gydyti bei vargui mažinti" — rašo Steponas Karvelis (East Chicago, Ind.) siųsdamas Lietuvių Fondui 100 dol. čekį.

— **Sibiro maldaknygės** italų kalba pirmajai laidai išsisėmus (10,000 egz.), leidžiama antroji (15,000 egz.). Leidimu rūpinasi kun. V. Mincevičius.

— **Ateitininkų Sendraugių Sąjungos** Detroito skyriaus valdybą 1963 metams sudaro dvasios vadas kun. Br. Dagilis, pirmin. Jadv. Damušienė, sekr. V. Udrienė ir ižd. J. Buitkus. Adresas — 12011 Mansfield, Detroit 19, Mich.

Alena Devenienė, dr. J. Jurkūnas ir J. Kojelis pakviesti į diskusinį kolektyvą Lietuvos laisvinimo praktiškosioms problemoms nagrinėti. Diskusijas organizuoja Los Angeles LFB sambūris, vadovaujamas arch. Ed. Arbo. Diskusijos įvyksta kovo 16, 7 val. v. Lietuvių bendruomenės namuose.

Atvyko iš Lietuvos

Jurgis Strungis, 59 metų, kovo 1 atvyko į Jungtines Amerikos Valstybes pas savo žmoną Eugeniją ir du sūnus —Vladą ir Romualdą, kurie gyvena Chicagoje. Taip pat Amerikoje, Waterbury, Conn., gyvena ir jo tėvai. Atvyko iš Kybartų, kur paskutiniu laiku dirbo malūne. Jo atsikvietimu rūpinosi žmona. Gavęs leidimą išvažiuoti iš Lietuvos, vasario gale nuvyko į Maskvą, kur sutvarkė reikiamus dokumentus. Iš Maskvos skrido lėktuvu per Belgiją. New Yorko tarptautiniame aerodrome pasitiko giminės ir Lietuvos konsulas A. Simutis.

ROCHESTER, N.Y.

Jaunimas į talką Lietuvių Fondui.

Rochesteryje Lietuvių Fondo vajaus tarybos posėdis šaukiamas kovo 17. Iki to laiko bus paruošti kiekvienai šeimai pasižadėjimo aukų lapeliai. Juos paruošia skautės. Į tarybos posėdį išsiuntinėta arti šimto pakvietimų, kurių išsiuntimui talkininkavo moksleiviai ateitininkai. Tarybos posėdžio dalyvius sutiko pavaisinti bendruomenės valdyba. Posėdžio metu bus pasidalinta pasižadėjimo lapeliais ir sutarta, kas ką aplankys ir paprašys aukos. Susirinkus didesniam skaičiui žmonių, kiekvienam tektų aplankyti 3-5 šeimos ir būtų nesunkus darbas. Į tarybos sėdį kviečiami visi prijaučiantieji lietuviškiems reikalams. Posėdis bus šv. Jurgio parapijos žemutinėje salėje 3 v. popiet.

Agnė ir Aleksas Bereznevičiai įmokėjo Lietuvių Fondui 100 dol. Bereznevičiai turi savo nejudomo turto pirkimo-pardavimo agentūrą "Oak Realty" ir aktyviai reiškiasi lietuviškame kultūriniame darbe.

B.K.

Remkite LITUANUS, lietuvių studentų informacinį žurnalą apie Lietuvą anglų kalba.
LITUANUS
910 Willoughby Avenue, Brooklyn 21, N. Y.

Mano paklausimai

(atkelta iš 2 psl.)

lonus p. V.T. teigimas, kad a. a. T. žinomas ne tik universiteto studentams, bet ir pradžios mokyklos mokiniams, kurie net deklamuoja jo eilėraščius. Bet tą bendrą — jos ir mano džiaugsmą smarkiai sudrumsčia p. V.T. aiškiaregystė, jog "D" žinovai galės tvirtinti, kad gal tai saugumo policijos inscenizuota išdaigiška staigmena". Malonu pabrėžti, jei ir ji ir aš esame vienodų pažiūrų į bolševikų saugumo policijos potencialius apgaulingus žygdarbius.

Į mano posaki "Keistai atrodo p. V.T. skubėjimas mirusio savanorio, poeto ir visuomenininko palaikus išgabenti į pavergtą tėvynę", pastaroji patiekia tokius aiškinimus. "Poetas priklauso savo tautai. Lietuvių tauta tik todėl išliko gyva, kad ji savo kamienu amžiais buvo ten, kur yra—Nemuno krašte... Velionies nuotaikos vis priminė, kiek jo darbų liko neįvykdyta". Be to, velionis norėjo, kad jo kapas būtų tik Lietuvoje, o ne Maspethe ar Cypress Hills, kur savo tautiečių Amerikoje greitai būtų buvęs užmirštas, kaip paprastai čia užmirštami visi". Ar toksai velionies "priekaištaujantis" pesimistiškas nusiteikimas neįskaudins jo draugų ir prietelių, kurie per kelius dešimtmečius su juo dirbo, duoną ir druską valgė? Nieko nepadarysi, kad gyvi greitai užmiršta mirusius. Bet juos ilgiausiai prisimena tik patys mirusių artimieji, kurie ir jų kapą globoja ir saugoja... Bet, matoma, yra ir kitaip galvojančių. Prileidžiu, kad laisvų lietuvių nepritarimas tokiam skubiam velionies palaikų išvežimui į ok. tėvynę bus reikšmingas, nes okupacinė administracija atkreips propagandiniais tikslais didesnį dėmesį į a.a. J.T. kapo apsaugą.

Dauguma lietuvių visuomenės-visokių pasaulėžvalgų ir politinių krypčių — nepalankiai vertino velionies palaikų išvežimą į ok. tėvynę šiuo laiku ir šiom sąlygom. Tik "V" ir "Laisvės" nuomonės tuo reikalu sutampa. Aš nieku būdu nesutapatinu tų laikraščių, bet vertinimo vienodumas įgalina suprasti, kam tasai aktas turi ypatingos ir savotiškos reikšmės.

K. J.

ORGANIZACIJŲ VĖLIAVOS Marquette Parko lituanistinės mokyklos iškilmingame Vasario 16 minėjime. Nuotr. Z. Degučio.

Rusų "tavaršČiai" vilioja žmones didelėm raidėm...

LAWRENCE, MASS.

Vienas žmogus vaikšto po namus, platindamas 'Laisvę", komunistų laikraštį. Jis sako, kad "Laisvė" tiem gera, kieno akys silpnos, nes ji spausdinama didelėm raidėm.

Nesvarbu, didelės ar mažos raidės. Svarbu — ką jos rašo. O "Laisvės" didelės raidės giria komunistus ir jų tvarką. Tokie laikraščiai, kaip "Laisvė", žmogui nieko neduoda. Tokių laikraščių Lietuvoje yra daug. Rašo apie kiaules, sėją, pažangą, o žmonės vis neturi kuo gerai apsirengti ir sočiai pavalgyti.

1922 m. iš Lewistono, Mass, Lietuvon išvažiavo mano geri draugai — Benediktas ir Petras Bikulčiai, Dukšte, Zarasų apskrityje, iš dvaro nusipirko po valaką žemės ir gražiai gyveno, kol atėjo rusai. Atėję tie "tavaršČiai" paklausė Benediktą, iš kur jis gavo pinigų pirkti valaką žemės. Benediktas atsakė, kad sunkiai dirbo Amerikoje, šiek tiek susitaupė, parvažiavęs į tėvynę, nusipirko sau žemės, kad galėtų pragyventi. Tie "kacapai" jam pasakė: tu buržujus. Paėmė jo vaikus — berniuką ir mergaitę, o jį sušaudė. Tai tokia tvarka pas "tavaršČius" kacapus.

"Laisvė" peikia visą, kas amerikoniška, o giria, kas komunistiška. Amerikos duoną valgo, bet tarnauja rusam komunistam. Bet kurie nuvažiuoja tuoj grįžta. Ten nenori pasilikti.

Šluota

VASARIO 16 PROVIDENCE, R.I.

Šv. Kazimiero parapijos lietuviai minėjo Lietuvos nepriklausomybės šventę vasario 17 sekmadienį. Iš ryto 10 v. kun. A. Jurgelaitis, O.P., aukójo mišias už kenčiančia Lietuva ir pasakė pamokslą. Popiet 3:30 v. parapijos klebonas kun. J. Vaitekūnas skaitė malda už Lietuvą ir suteikė palaiminimą Švč. Sakramentu. Parapijos salėje kleb. kun. J. Vaitekūnas pasveikino susirinkusius, iškeldamas Vasario 16 reikšmę. Buvo įneštos vėliavos. Čia pasitarnavo skautai. Nuskambėjo Lietuvos himnas ir giesmė Marija Marija. Kun. A. Jurgelaitis, O.P., skaitė proklamaciją, gauta iš miesto savivaldybės. Proklamaciją parūpino Lietuvos vyčiai.

Svečias K. Adomavičius iš Worcesterio skaitė paskaitą apie Lietuvos kančias ir ragino nepailsti kovoje. Dr. K. Matulionis priminė bolševikų daromas Lietuvai skriaudas.

Meninę programą išpildė šv. Kazimiero parapijos mokyklos vaikai, paruošti muziko J. Beinoriaus, ir skautai. J. Starečenka, kuris vadovavo minėjimui, padeklamavo iš savo poezijos. Skautės su savo vadove I. Paulauskiene padainavo keleta skautiškų ir tautinių dainelių. Deklamavo R. Stažnickaitė, B. Starečenkaitė, G. Petkauskas.

Pertraukos metu surinkta 209 dol. Piliečių klubas dar paaukojo 100 dol.

Minėjimui ruošti visos vietinės organizacijos buvo išrinkusios komisiją: J. Starečenka, B. Paulauskaitė, J. Kiela.

B. Paulauskaitė

—•—

Antano ir Ievos Paulauskų šeimai vasario 22 suėjo 25 metų vedybinio gyvenimo. Jų šeimos prietelių būrelis Garvelių namuose surengė pagerbimo puotą.

Šv. Onos draugija surengė Užgavėnių pobūvį. Muz. J. Beinorio vadovaujami mokyklos vaikai padainavo lietuviškų ir angliškų dainų. Meno ratelio kvartetas iš Worcesterio (Enrikaitis, Raudonis, Naikelis ir Bruožis) darniai išpildė 6 dainas ir solo padainavo Vyt. Prapuolenis. Moterys pavaišino dalyvius blynais.

V.M.

DARBININKO nauji skaitytojai

J. Valaitis, Brooklyn, N.Y. J. Shapolas, Brooklyn, N.Y. J. Povilaitis, Woodhaven, N.Y. J. Lazauskas, Woodhaven, N.Y. J. Balsis, Jamaica, N.Y., V. Kulpavičius, Woodhaven, N.Y. G. Smalys, Brooklyn, N.Y. A. Treinys, W. Roxbury, Mass. A. E. Litvinas, Chicago, Ill. K. Kukleris, Great Neck, N.Y. A. Atkonis, Kearny, N.J., B. Vebeliūnienė, Richmond Hill, N.Y., M. Ridikas, Brooklyn, N.Y. Z. Rimas, Brooklyn, N.Y., B. Suzinskas, Newark, N.J., Dr. P. Vileišis, Middlebury, Conn. E. Karmuza, New York, N.Y. M. Mack, Brooklyn, N.Y., L. Dovydėnas, Clarke Green, Pa., B. Nekrašas, Miami, Fla. F. Gumbienė, Brooklyn, N.Y. (vasario mėn. atvykusi iš Lietuvos).

Darbininką užsakė. Mrs. Lena Hoffman iš Chicagos vardinių proga savo tetai B. Noris, Grand Rapids, Mich. Kun. J. Karalevičius, J. Serafinui, Elizabeth, N.J., A. Puras iš Brooklyno — L. Purui, Manchester, Anglijoje.

Dėkojame rėmėjams ir sveikiname naujus skaitytojus. Naujiem skaitytojam prenumerata iki šių metų galo 3.00. Siems ir 1964 tik — 8 dol.

Darbininko Administracija

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Patronėlė Rusteikaitė iš Chicagos — 9 dol. Po 4 dol. — G. Katiles, V. Mūlevičius, Richmond Hill, N.Y., Z. Snarskis, B. Tamulavičius, Worcester, Mass., G. Tamašauskas, Mt Vernon, N.Y. S. Swedish, Woodhaven, N.Y. J. Kulpanas, So. Boston, Mass. E. Labutis, Waterbury, Con V. Karutis, Amsterdam, N.Y. J. Kazickas, New Rochelle, N.Y., A. Dulinskienė, Kearny, N.J., A. Urbikas, Cicero, Ill., J. Mateunas, Manchester, Conn., M. Fiore, Ozone Park, N.Y., J. Batus, Jupiter Hts. Fla. P. Šeibienė, Brooklyn, N.Y.

Po 3.50 — V. Aviža, K. Dobravolskis, S. Garban, A. Kaunas, F. Kaupas, E. Maurukas, A. Mickevičius, Brooklyn, N.Y.

Po 3.00 — P. Žilionis, New York, N.Y., J. Lukošius, Brooklyn, N.Y., A. Griška, Donora, Pa., P. Jaras, Norwood, Mass., M. Giraitienė, Worcester, Mass. U. Yanush, Brooklyn, N.Y. — **2.50**

Po 2.00 — W. Dargis, New York, N.Y., S. Jankauskas, Brooklyn, N.Y., M. Surdukevičius, L.I. City, N.Y., J. Rukaitė, Great Neck, N.Y., S. Lušys, Richmond Hill, N.Y., A. Briedis, Central Islip, N.Y., A. Nadzeika, Glen Oaks, N.Y., M. Čižauskienė, Elizabeth, N.J. A. Bilaitis, Kearny, N.J., A.J. Revukas Cranford, N.J., A. Legis, So. Orange, N.J., K. Bakšys, Ridgefield, N.J. J. Brogis, Waterbury, Conn. M. Benevičius, New Haven, Conn. J. Žadeikis, Chicago, Ill., A. Kinčurys, Cicero, Ill., M. Ambrose, Westville, Ill., J. Blazevičius, E. Karmazinas, Woodhaven, N.Y., J. Barkauskas, Phila., Pa. J. Adomaitis, Lakewood, Ohio, A. Molis, So. Boston, Mass. A. Daidynas, San Diego, Calif. J. Šalinis, Detroit, Mich., J. Yankauski, E. Millinocket, Me. P. Plaktonienė, Brooklyn, N.Y. — **1.50.**

Po 1.00 — E. Čiurlys, J. Liaukus, V. Jasinskas, Brooklyn, N.Y., J. Višauskas, J. Sakalauskas, Woodhaven, N.Y., O. Budraitienė, Richmond Hill, N.Y., K. Poderys, Ozone Park, N.Y. O. Žabarauskas, Jamaica, N.Y., S. Mažilis, Cambria Hts. N.Y., P. Grigas, Locust Valley, N.Y. S. Latviūnas, Flushing, N.Y. P. Kaunienė, Rochester, N.Y. A. Kisielius, Amsterdam, N.Y., T. Banys, A. Kapchus, E. Šeškauskienė, Cambridge, Mass., V. Barisas, Naikelienė, Worcester, Mass., B. Kruopis, So. Boston, Mass. A. Amsejienė, Haverhill, Mass. V. Kamantauskas, Norwood, Mass. A. Raišis, Northampton, Mass. J. Stačiokas, Athol, Mass. E. Leščinskienė, W. Quincy, Mass., P. Wicker, Pittsfield Mass., S. Daržinskis, I. Serapinas, Chicago, Ill., V. Kuprys, Cicero, Ill. A. Nagys, Lemont, Ill., M. Pavalkis Elizabeth, N.J. V. Mėlynis, Newark, N.J., J. Mikolaitis, Westwood, N.J., kun. V. Demikis, Paterson, N.J. A. Arminas, Kearny, N.J. Rev. dr. C. Žvirblis, O.P., Elkins Park, Pa. E. Važgis, Pittsburgh, Pa., A. Jurskis, Phila, Pa., P. Stonaitis, Etna, Pa., O. Kreivenienė, Chester, Pa., I. Smolskis, V. Vaičiūnas, Waterbury, Conn. P. Kirmonas, A. Vitkus, Hartford, Conn., A. Masiulis, Morkienė, Manchester, Conn. A. Banys, Stamford Conn., V. Elsbergienė, Naughtuck, Conn. Z. Karalius, Oakville, Conn. A. Žilionis, S. Windsor, Conn., I. Žukauskas, Union City, Conn., D. Krakauskas, J. Stankaitis, Cleveland, Ohio, P. Balsavic M. Jeskelevicienė, Brockton, Mass. K. Černauskas, Toronto, Ont. G. Klimas, Vero Beach, Fla., S. Kudzma, Nashua, N.H., K. Čyronka, Providence, R.I. M. Barauskas, Jersey City, N.J. A. Dainius, Detroit, Mich. S. Raštikis, Monterey, Calif.**

Nuoširdžiai dėkoja
Darbininko Administracija

MIKALOJAUS DAUKŠOS "PRAKALBĄ"

Ped. Lituanistikos Institutas išleido atskiru leidiniu Daukšos mirties 350 metų sukakčiai paminėti. Leidinys iliustruotas retomis su mūsų raštija susijosiomis nuotraukomis ir keliomis spalvotomis detalėmis. Šis leidinys yra reikšminga priemonė visų laipsnių lietuviškoms mokykloms, organizacijoms, šeimom, besirūpinančioms tautiniu auklėjimu bei švietimu. "Prakalbos" kaina 1 dol. Ji gaunama Ped. Lit. Institute, 5620 S. Claremont Ave. Chicago 36, Ill., ir pas lietuviškų knygų platintojus.

PADĖKA

Suruošus mum vaišes 25-metų vedybų proga ir įteikus dovanas, širdingai dėkojame: Kun. V. Martinkui, J. T. Gerveliam, V.A. Rastuoniam, V.M. Stražnickam, J. M. Starečenkam, V.S. Šakaliam, L.O. Kukanauzam, ir Ed. Br. Martušiam.

A. I. Paulauskas.
Providence, R. I.

DARBININKO SKAITYTOJAM

DARBININKO administracija labai prašo neuždelsti atsilyginti už laikraštį. Raginimas sudaro naujas nereikalingas išlaidas.

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumertą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu:

Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Prašau pratęsti prenumeratą 1963 metams.

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

Prašau siuntinėti *Darbininką* 12 mėnesių už $5.00 (pažįstamui, neturtingiem, ligoniam)

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

Siunčiu:
už prenumeratą $....., aukų $..... Viso $.....

(Data) (Parašas)

Norite geros—meniškos fotografijos

PORTRETO, ŠEIMOS, VAIKŲ
įvairių progų — vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir pan. nuotraukų; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis padarys

VYT. MAŽELIS

422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.
Tel. HYacint 7-4677

REPUBLIC Liquor Store, Inc.

322 UNION AVE. BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EV 7-2089
JURGIS J. JOKUBAITIS, Manager
Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų — šventėms bei kitokioms progoms.

Čia Jūs rasite didelį pasirinkimą gražių namų, sklypų, apartamentų ir tai žemiausiomis kainomis. Čia galite visokeriopai apsidrausti; čia užpildomi valstybinių mokesčių - taksų blankai.
ALBERT F. PETERS - Petrauskas

WHITE HORSE TAVERN
baras - restoranas
PRANAS BIKUCAS, savininkas
86-16 JAMAICA AVE Woodhaven 21, N. Y. Tel Virginia 6-9518
Salė vestuvėm, susirinkimam ir kitiem pobūviam
Salėje gali tilpti 100 dalyvių

WINTER GARDEN TAVERN Inc.
VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas
1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)
Tel. EVergreen 2-6440
—•—
Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Be to, duodami polaidetuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

Stephen Bredes, Jr
ADVOKATAS
57 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
Tel. APplegate 7-7083

A. ANDRIUŠKEVIČIUS
LAIKRODININKAS
- JUVELYRAS
Auksas, sidabras, deimantai
9408 Jamaica Ave.
Woodhaven 21, N.Y.
VI 7-2573

ILGO GROJIMO LIET. PLOKŠTELĖS
(Long Play Hi-Fi Lithuanian Records)

Ar žinai tą šalį, 13 liet. dainų Romos Mastienės	$ 5.00
A. Šabaniausko dainų-šokių 2 albumai (X—$5.00 ir XI—$5.00	10.00
3 plokštelės su 40 įvairių polkų (1 pl. su 12 polkų $4.00)	10.00
Dainuojame su Rūta. Rūtos ansamblio 17 dainų (ster. $5.00)	4.00
Dainos iš Lietuvos. L. Juodis su Rūtos choru (stereo $4.50)	$3.50
Mano Lietuvos prisiminimai, L. Juodis: 14 liet. dainų	5.00
Pavergtos tėvynės dainos ir šokiai, J. Stukas: 2 plokštelės	8.00
Lietuviškos dainos ir šokiai, Monitor Co. 16 dainų ir šokių	4.50
16 lietuviškų šokių, akord. Ch. Daubaro	4.00
S. Barkus radijo vak. dainuoja, 10 dainų ir 10 kalėd. giesm.	5.00
Rožės ir tylūs vakarai, V. Stankus, 11 šokių muzikos	6.00
Lietuviški maršai, Br. Jonušas, įgrota 12 liet. patriot. maršų	7.00
Liet. dainų ir operų rinkiniai, J. Karvelis, 10 plokštelių po	5.00
Alice Stephens liet. kompozitorių 3 kūriniai (stereo $6.00)	5.00
Čiurlionio ansam. Mes padainuosim, 16 liet. dainų (st. $7.50)	6.50
Ar pameni... V. Stankus, 10 šokių muzika (stereo $7.00)	6.00
Tautinių šokių rinkinys (14 šokių)	5.00
Žirginėliai, Montrealio liet. dramos vaikams pasaka	5.00
Lithuanian, 2-speed record course	3.00
Dainos Lietuvai, 12 dainų komp. Sal. Čerienės	4.00
Miltino paunksmė (Montrealio liet. dramos teatr.) 3 plokšt.	15.00
Liet. dainų, šokių, polkų, Žukausko-Vasiliausko juokai	4.00
Tėvynei sukojami—14 Dainavos ansamb. dainų (stereo 6.00)	5.00
A. Stephens, 18 rūtų šalelės, 7 kalėd. giesmės ir 10 liet. dainų	5.00

DARBININKO ADMINISTRACIJA
910 Willoughby Ave. Brooklyn 21, N. Y.
Persiuntimo išlaidoms prašom pridėti 50c

CHICAGOJE JAUNIMO CENTRE Lietuvos gen. konsulas dr. P. Daužvardis atidaro skautų Kaziuko mugę. Nuotr. Z. Degučio.

FILMAS

KORNELIJUS BUDMYS

Graikų klasikai naujuose rūbuose

Amerikos ir Kanados ekranus su nevienuodu pasisekimu ir įvertinimu paskutiniuoju metu pasiekė net trys filmai, paremti senovės Graikijos tragedijomis. Tai "Electra", "Antigone" ir "Phaedra".

Ne tik Europoje, bet ir šiapus vandenyno pragarsėjęs graikų teatro ir filmų režisierius Michael Cocoyannis tiesiog meistriškai perteikė moderniesiems filmų žiūrovams 2400 metų senumo tragediją "Electra".

Triumfališkai sugrįžęs iš Trojos karų, karalius Agamemnonas nužudomas. Sąmokslininkai — žmona Klitemnestra ir jos meilužis Egistas. Žuvusio karaliaus vaikai Orestas ir Electra nešioja skausmą savo širdyje ir užaugę nužudo abu kaltininkus. Galiausiai Orestas klaidžioja tremtyje.

Ši legenda per šimtmečių eilę yra sudominusi tris senovės graikų klasikus — Eschilą, Sofoklą ir Euripidą. Vėliau Volteras tą temą yra panaudojęs savo veikale "Oreste", gi jau moderniaisiais laikais Eugene O'Neill bandė tai pritaikyti amerikiečių scenai — "Mourning Becomes Electra". Savo moderniam filmui pasirinkęs Euripido versiją, gal kaip labiau išdirbtą detalėse, režisierius Cocoyannis perkelia šią targediją iš marmurinio amfiteatro į virš Atėnų stūksančias akmeningas kalvas bei vešlius vynuogynų slėnius. Už puikų Graikijos vaizdų nufotografavimą žiūrovas turi būti dėkingas Walter Lasally. (Netolimoj praeity jis patiekė savo aukštus fotografo sugebėjimus "A Taste of Honey" ir "The Loneliness of the Long Distance Runner" filmuose).

Graikų artistų tarpe ypatingai gerą savo vaidyba išskiria Irene Papas kaip Elektra ir Yannis Fertis, vaidinąs jos brolį Orestą.

★

"Antigone", graikų režisieriaus George Tzavellas patiektas filmas, besiremiąs to pat vardo Sofoklio tragedija, parašyta 440 metais prieš Kristaus gimimą.

Mirus Tebų valdovui Edipui, jo sūnūs Eteoklas ir Polynices besiginčydami dėl sosto žūva kovoje. Perėmęs sostą jų dėdė Kreonas leidžia Eteoklą palaidoti, gi jo brolio lavoną palieka žvėriams. Nepaisydama draudimo, Edipo duktė Antigona rūpinasi ir Polynices laidotuvėmis. Už tai ji nubaudžiama, uždaroma oloje, kur ir žūva. Praranda savo galvas ir Kreono sūnus ir žmona, o jis pats, palikęs miestą, išvyksta mirtį į dykumas.

Ta pati Irene Papas puikiai atlieka ir Antigonos klasikinę rolę. Šiame filme Manos Katrakis perteikia ypatingai stiprų tirono ir karaliaus Kreono portretą. Režisierius Tzavellas tiek šimtmečių pakėlusiai tragedijai įtikinančiai suteikia modernų pavidalą, visiškai neieškodamas pigių priemonių prie vilioti žiūrovams.

★

Abu šie filmai — "Electra" ir "Antigone" — turi tą patį trūkumą, būtent palikta originali graikų kalba, kurią nedaug kas tesupranta. Žiūrovų daugumai tenka pasitenkinti angliškais parašais, nors ir žantraukiniu būdu perduodančiais veikėjų dialogus. Tikrai šie abu filmai nepritrauks prie kasos langelio didelių žiūrovų masių, bet meno ir literatūros mėgėjai čia ras nekasdieninio pakilimo. "Electra" ir "Antigone" ypač rekomenduotini besidomintiems graikų klasikais, bei gimnazijų ir kolegijų studentams, kurie šiaip gal neturi progos tuos veikalus pamatyti teatro scenoje.

★

Jau nebe graikų kilmės režisierius Jules Dassin irgi bandė savo talentą atkurdamas kitą graikų tragediją "Phaedra".

Kretos karaliaus Mino duktė Phaedra, ištekėjusi už didvyrio ir našlio Tezėjo, įsimyli į jo sūnų Hipolitą. Šis iš pradžių nelieka tam abejingas, bet paskui atsimeta ir dėl to apskundžiamas tėvui. Phaedra nusižudo, o jūrų dievas Neptūnas, atsakydamas į kerštingo Tezėjaus maldas, nutrenkia Hipolitą iš jo įsibėgėjusio vežimo.

Šią temą naudojo graikų Euripidas, Romos Seneka, prancūzų Racinas bei kiti, kol pagaliau sulaukta ir to paties vardo filmo. Tačiau šiame filme nebėra tragedijos orumo, o tik pigus žiūrovų viliojimas prie kasos langelio. Skubaus pelno troškimas nulėmė prieš meną ir moralę.

Nenuostabu, kad šis filmas negavo Amerikos filmų industrijos tarpusavio cenzūros biuro "Motion Picture Production Code Administration aprobavimo. Amerikos katalikų Legion of Decency taip pat šį filmą priskyrė prie "condemned" kategorijos. Jis netinka nė "subrendusiems žmonėms". Kraujomaišos aistros vulgarus perteikimas niekad negali būti reklamuojamas kaipo "tinkamas", juo labiau, turint mintyje šio filmo įvykių eigos ir idėjos pristatymą. Tikrai, niekas nėra dabar taip piktnaudojama ir išniekinama kaip "meno" ir "meilės" sąvokos.

SKAUTES Kaziuko mugėje Brooklyne vasario 24. Nuotr. V. Maželio

TO PLACE YOUR AD ANCEL OR CHANG Call LO 3-7291

DISPLAY

FALMAY INCOME TAX SERVICE
Private, confidential. Both Federal & State prepared for $8.00. Members of the National Association of Tax Consultants. Located on 2104 Bath Ave., HI 9-7000
George J. Falvo — Director

ROGER E. GARROW
CUSTOM BUILDER
Specializing in 1 & 2 Family Homes — general vicinity of Island Park, Long Island. Special consideration to religious groups.
Call 516 GE 2-5968

ACE FUEL OIL CORP.
The Company that Service Built. 35 years of experience. Special consideration to religious groups. Call UL 2-7000
If you want the Best of Service remember ACE FUEL OIL CORP., 1 Coffey Street, Brooklyn, N. Y.

COMPARE THESE PRICES
When You Buy FURNITURE!
Sectional 2, 3 or 4 pieces $59.00 each
Kitchen Set 5 pieces — $34.95 Set
Bedroom Sets $79.00
BROOKS FURNITURE
2239 3rd Ave., N. Y. C. (122 Street)
LE 4-2550

AUTO SEAT COVERS
Car Tops, Cars of all make. Producer's Sale! Tonneau Covers before $75, now $25; before $35, now $13.50
Seat Covers $9.75
ACE MFG. CO.
2334 First Ave., New York City
EN 9-6010

WEST END LOUNGE
Finest in American and Italian Foods
We specialize in Food the Way Mother cooked at Home Special Consideration to Religious Groups
Call ES 2-9865 For Reservation
Ask for Mrs. Lombo
2568 86th St.
Brooklyn, N. Y.

DR. PAT NERI D.C.
CHIROPRACTOR
Palmer and Diversified Methods
N. Y. C. Office:
370 7th Avenue — BR 9-1550
Islip, L. I.:
11 West Walnut St. — JU 1-3206

REFRIG cabinets, etc. all types of furniture, baby cribs, chest sprayed like new $35. Any color Free pick-up and delivery. Special consideration to religious groups. B'KLYN SPRAYING CO., 7115 8th Avenue, Brooklyn, N. Y. — TE 9-1266.

MICHAEL'S FUEL CO.
Complete Heating Installations
General Motors Delco-Heating
Licensed Installers
1815 Gates Ave. (bet. Onderdonk & Seneca Ave.), Ridgewood 27, N. Y.
Plumbers Lic. No. 7843 • VA 1-9235

GENE KELLY
Moving & Storage
Local and Long Distance — Moving - Packing - Crating. Licensed piano movers. Commercial movers.
Special consideration to religious groups. Call GL 3-8000 — ask for GENE KELLY

C & E Electrical Appliances. Check our low prices before you buy that T.V., Radio, Camera or any electrical appliance. We repair anything: electrical toasters, irons, T.V., radios, phonographs. Call IN 2-6166-7 ask for Eddie Forkos, 14 Duryea Pl. opp. B'klyn Union Gas. Co. Special consideration for religious groups.

Imperial Gardens
Dance halls, Dining rooms — Luxuriously decorated for Weddings - Engagement parties - Banquets - Bachelor parties. Reasonable prices.
Accommodation from 50 to 650
Air conditioned
1209 Colgate Ave., Bronx, N. Y.
(corner Westchester Ave.)
For Reservations call:
TY 3-7133 — TY 3-7134

PETER PAN Donuts & Muffins — all baking done on premises. 40 varieties of delicious Donuts prepared before your eyes. 1556 Flatbush Av. corner Nostrand Av. Call GE 4-9862
Catering to groups, parties and social functions. Ask for Joe Ambrogio. Remember we sell coffee also.

IMBRIALE SHORE GARDENS
CATERING - WEDDINGS
Banquets - Communion Breakfast
Up to 200 Free Parking
16 Bay Ridge Ave., Brooklyn 9, NY
SHore Road 5-9336

FLATBUSH MARINE PARK AND NEARBY AREAS
INCOME TAX
Returns professionally prepared
Call DE 8-3086 for appointment

PRINTING —
DISCOUNTS
WEDDING AND FAVORS
10 Personal Memo Pads $5.95
Quality printing of every description
PALMERI PRINTING
1305 38th Street, Brooklyn, N. Y.
UL 3-3884

KINGSWOOD White Mts. — Pike, New Hampshire all around camp for boys 6-16 yrs. Baseball, golf, crafts, basketball, nature, sailing, water skiing, deep sea fishing, riding trips, tutoring. Resident chaplain, 2 nurses. Fee $500. N. L. Smith, 120 T Beach Ave., Larchmont, NY. 914 TE 4-5890

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA
Silver Bell Baking Co.
Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms vestuvėms ir pokyliams tortai
DALIA ir ALBERTAS RADŽIONAS, sav.
86-38 40 STAGG ST BROOKLYN 6, N. Y.
Telefonas STagg 2-5938

JUOZO IR IZABELĖS MIŠIUNŲ
RAY'S LIQUOR STORE
Galima gauti įvairiausios rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų. Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: VIrginia 3-3544

S & G MEAT MARKET
ANTANAS VAITKUS, vedėjas
84-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. • Tel. VI 9-5077
buvusi J. MIRONO MAISTO KRAUTUVĖ
340 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. • Tel. STagg 2-4329
Papigintomis kainomis priimame užsakymus
VESTUVĖMS ir POBŪVIAMS
Pristato į namus lietuviškus skilandžius ir sūrius
— We take all orders special price for Weddings and Parties —
Home-Made Bologna

Joseph Andrusis - TRAVEL AGENCY - REAL ESTATE - Insurance
— HAVEN REALTY —
Kelionių biuras lėktuvais ir laivais. Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas. Mutual Funds — Pinigų investacijos.
Kasdien nuo 9 iki 9 val.; Sekmadieniais popiet 1-5 val.
87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. • Tel. VI 7-4477

Naujai atidarytas
GROŽIO SALIONAS
"RŪTA"
ANNA MASILIONIS — diplomuota specialistė. Baigusi Paryžiuje. Įsikūrė Jamaicoje prie 88 gatvės, šalia J. Andriušio įstaigos. Važiuojant Jamaica traukinio linija, išlipti Forest Parkway stotyje.
ATLIEKA DARBĄ GRAŽIAI IR PIGIOMIS KAINOMIS. Pusmetinės prasideda nuo $5.00 ir t.t.
87-17 Jamaica Ave. • VI 9-6948
Woodhaven 21, N. Y.

Namų pardavimo bei apdraudimo reikalais kreipkitės
INSURANCE - REAL ESTATE
JOHN ORMAN AGENCY
110-04 Jamaica Avenue Richmond Hill 18, N. Y
Tel. VIrginia 6-1800

Mr. & Mrs. MATTHEW MAŽEIKA
PARK FLORIST
Visokiomis progomis gėlės pristatomos
veltui — F.T.D
89-15 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y
Tel. VIrginia 9-3112

HOLY LIGHT
RELIGIOUS CANDLES OF EVERY DESCRIPTION
B. KUČINSKAS, sav.
280 BOERUM ST., BROOKLYN 6, N. Y.
(212) GL 6-0200 Resid. ILlinois 8-7118

Viešbutis NIDA, prie Atlanto, atdaras visus metus
Asbury Park, N. J. • 7-tos ir Park Ave. kampo • Tel.: PR 4-7788
Švarūs kambariai, rami vieta, pigus ir skanus maistas. Viešbučio salė šiltuomojama įvairiems pobūviams. Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. — Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusais.
P. ir C. MACIULIAI, savininkai

DISPLAY

GUITAR INSTRUCTION
PRIVATE LESSONS IN YOUR HOME
Folk and Modern
Call HO 4-0166
Ask for Thomas Marano

CEMENT & PLASTERING, waterproofing, all violations removed, all work done at reasonable rates, all work guaranteed. Special consideration to religious groups. — Call: NI 9-8410
Ask for NICK STALLONE

FARRELL TRAVEL BUREAU Inc.
Specializing in preparing INCOME TAX RETURNS for the public. — Open 6 days a week. Call ST 3-4380 or 123 - 4338; 517 Nostrand Ave., Brooklyn, ask for H. A. FARRELL.

CARPENTRY - ALTERATIONS - Finished Basements. — Everything done at Reasonable Rates. All work guaranteed. Special consideration to Religious groups. — Call CL 8-6808
Ask for
MIKE LOMBARDI

CUESTA
MOVING EXPRESS
699 Amsterdam Avenue
New York City
LOCAL MOVING
Fast Reliable Service
MO 6-8191 — ask for Mr. Rangel

Hi-Fi Woodworking Contractors
Reconstruction and Remodelling of basement, kitchen, den, bathroom; construction of wings. Estimates free. Easy terms through the FHA. All work guaranteed. Call days and evenings VI 5-6586, Tom O'Rourke.

ALL CASH — in 24 HOURS
ANY HOUSE
ANY CONDITION
Top Prices Paid
Call the CRAZY IRISHMAN
MR. GAFFNEY
OL 7-4222

JAMES J. HOLT & SON, Inc.
Est. 1907
Roofing of Every Description
Skylights - Leaders - Gutters
Repair Work a Specialty
308 Franklin Ave., B'klyn 38, N. Y.
Telephone MAin 2-7730

UNITED AUTO COLLISION
Collision Painting Specialists. Complete Repair Service — Foreign and Domestic Cars. Insurance work our specialty. Free estimates and towing to our Garage — any size job. 743 Greenwich St., New York City. Call CH 3-9723, ask for TONY.

LEARN TO DANCE at the ROELL DANCE STUDIO, 119-42 Metropolitan Ave., Kew Gardens, L. I. Special Offer — 10 private lessons $35. — Foxtrot - ChaCha - Twist. Be up to date—learn the Bossa nova
For information call VI 9-2140

HAROLD DUNN
GENERAL CONTRACTOR and BUILDER
Improvements, Extensions and Conversions, Store Fronts, Alterations, Mason Work. — Call MA 3-9841

BARLOWE
FURNITURE CO.
2 floors of beautiful furniture for every pocketbook. Check our prices before buying. Bank financing arranged.
BEDROOMS • LIVING ROOMS
DINING ROOMS
Lamps - Occasional Pieces
Modern - Contemporary - Provincial
James Barlotta—Owner
SH 5-8484
530-34 86th St., Brooklyn
Opp. R.K.O. Dyker Thtr.
Bet. 5th Avenue & Ft. Ham. Pkwy.
Send for Free Brochure

REAL ESTATE

Putnam County, N.Y., Mahopac. 45' 3 bedroom Ranches, or HI-Ranches close to schools & shopping, Catholic Church near; lake rights, low taxes, immediate occupancy. Price $19,500. 10% down, 30 years mortgages. — Lindroos Construction Co., RFD 3, Mahopac. Or call 914 MA 8-9092.

Bronx, N. Y. ALLERTON Ave. area Custom built, 2-family 6 & 6 rooms. Finished basement with toilet, ceramic tiled kitchen and bath.
SUPERB CONSTRUCTION
L & S Homes TA 9-2162

ROOMS AND BOARD

ROOM AND BOARD
For ELDERLY LADIES includes Meals, Laundry, Television
Nice Lawn and Sun Porch
Call
516 - Baldwin 3-2971

FESTIVAL RESTORANAS IR BARAS
VACYS STEPONIS, savininkas
40 East 26th Street, New York City, N. Y. • MU 3-2928
GERI PIETŪS IR VAKARIENĖ — JAUKUS BARAS

Salės vestuvėms, susirinkimams ir kitiem pobūviams
Salėje gali tilpti 200 žmonių
LIETUVIŲ SUSIRINKIMAMS SALĖ NEMOKAMAI
Mielai kiekvienas bus sutiktas

Mielai kolegei BIRUTEI PAPROCKIENEI, jos motinai

A†A

GIACINTAI TRAINAVIČIENEI

Lietuvoje mirus, gilią užuojautą reiškia

New Yorko Lietuvių Dantų Gydytojų Draugija

A†A

KAZIMIERAI ADOMAVIČIŪTEI - ŽIČKIENEI

Lietuvoje mirus, jos sesutei KAROLINAI VAITAITIENEI ir šeimai reiškiame nuoširdžią užuojautą.

ŠETIKŲ ŠEIMA

DARBININKAS

NEW YORKO NAUJIENOS

Liet. Religiniam Kongresui rengti komiteto posėdis šaukiamas kovo 14, ketvirtadienį, 8 val. vakare, Apreiškimo parap. klebonijoje, Brooklyne, N. Y.

Prel. M. Kemėžiui, Elizabetho šv. Petro ir Povilo parap. klebonui, Darbininko koncerto proga paaukojusiam šv. Antano gimnazijai 25 dol., nuoširdžiai dėkoja Tėvai Pranciškonai.

Katalikių Moterų S-gos 24 kuopa, kovo mėn. 17 d. 4 v. popiet Angelų Karalienės par. salėje ruošia laimėjimų vakarą.

Balfo vakaras bus kovo 23 šeštadienį, 6 val. vakare, Franklin Lane mokyklos salėje Brooklyn, N.Y. Lietuvių Scenos Darbuotojų S-ga iš Chicagos atsiveža čia suvaidinti "Gatvės Vaiką". Šiam vaidinimui bilietai jau parengti ir platinami Balfo centro raštinėje, Ginkų krautuvėje ir kt.

Atvelykyje, balandžio 21, lietuvių skautam remti komitetas New Yorke rengia vakarą. Programoje dalyvaus šokėja Elena Kepalaitė, J. Matulaitienės šokėjų grupė, vyrų oktetas, vadovaujamas A. Mrozinsko. Programą praves Leonas Karmazinas. Pelnas skiriamas skautų jubiliejinei stovyklai.

T. Gediminas Jočys, O. F. M. gavėnios pirmąją savaitę vadovavo misijoms lietuvių ir anklų kalba Marijos parapijoje Eynon, Pa. Kovo 10 jis pradėjo misijas šv. Mykolo parapijoje, Scrantone, Pa.

PADĖKA

Dėkojame vaikams: sūnui Fr. Leonui, Donela, Mary Ann ir Richardui už taip gražiai surengtą mūsų vedybinio gyvenimo 25 metų sukaktį vasario 9 Angelų Karalienės parapijoje. Dėkojame kleb. kun. J. Aleksiūnui už atlaikytas šv. Mišias, kun. V. Pikturnai už patarnavimą, visiems svečiams už atsilankymą ir už brangias dovanas; broliui Juozui Česnai iš Chicagos, broliui Leonui Krajauskui iš Chicagos, tetai Paškauskienei, Mr. Mrs. T. Baret iš N.J., J. Siergedams iš N.J., J.K. Kupinski iš N. J. Mr. Mrs. Antanui Gudoniui, J. Kvartunams, A. V. Abromaičiams, Mortai Stankevičienei, Onai Dean, Mr. Mrs. dr. Kent (Bintakis) ir eilei kitų svečių.

Walter ir Stephania Janns-Janavičiai

Ispanų kalba New Yorke leidžiami laikraščiai Arriba ir Pueblo prisiminė pavergtąją Lietuvą ryšium su Vasario 16 minėjimais.

Akademikių Skautių Draugovės sueigoje kovo 3 d. pas Ramunę Vilkutaitytę buvo perrinkta daugiau valdybos narių: Daiva Alytaitė-Kezienė išrinkta išdininke, Daina Botyriutė-sekretore. Pirmininke yra Laima Šileikytė, kandidačių globėja Lygija Babarskaitė, korespondente Regina Kulytė.

Dail. William J. Witkus savo kūrinių parodą surengė Fordhamo universitete, Campus Center, Room 236, Bronx. Paroda atidaryta kovo 11 ir tesis iki kovo 29. Lankymo valandos nuo 1 v. popiet iki 9 v. vakara. Parodoje bus išstatyta apie 100 aliejinės tapybos kūrinių ir akvarėlių.

T. Kęstutis Butkus, O.F.M. kovo 10, pradėjo metines rekolekcijas šv. Jurgio parapijoje Brooklyne.

Edvardas Samalionis, 42 metų amžiaus mirė kovo 9, palaidotas kovo 12 iš šv. Silvestro bažnyčios šv. Jono kapinėse. Nuliūdime liko žmona Rūta, du sūnūs, motina Magdelena, seserys Stella Paulionienė ir Sofija Kalish. Velionis buvo kun. K. Paulionio giminaitis.

Aukos Darbininkui

Negalėdami asmeniškai dalyvauti Darbininko koncerte, savo auką dar prisiuntė: Katalikių Moterų sąjungos 24 kuopa, V. Ingelevičius, S. Jankauskas, E. Jarmala, A. Masionienė, Brooklyn, N.Y., J. Blaževičius, Woodhaven, N.Y. J. Žilius, N. Haledon, N.J., A. Lapinskas, Roselle Pk., N. J. Grimalauskas, Newark, N. J., D. Urbonavičius, Fairfield, Conn., J. Gaidelis, Linden, N.J.

Visiems nuoširdžiai dėkoja.
Tėvai Pranciškonai

BOSTONE besiruošiant koncertinėm mišiom kovo 24: iš k. į d. komp. Jeronimas Kačinskas, komp. John Bavicchi, Mrs. Babckok, dr. Henry Babckok ir kun. J. Žuromskis.

DIEVO GARBEI IR LIETUVIŲ DŽIAUGSMUI

Visais amžiais lietuviai pasižymėjo giliu tikėjimu. Tai atsispindi liaudies mene, ypač dainose, ir bendrai visoje lietuvių kultūroje.

Kiekvieną didesnį įvykį bei sukaktį lietuviai visada atžymėdavo ne vien kokia nors išorine iškilme, bet ir sudvasintu bei nuoširdžiu aktu, pripažįstančiu Dievo Apvaizdą.

Gilioje senovėje lietuviai dievino dangų, saulę, menulį, žvaigždes, o amžinos jų ugnys degė ne tik miškuose, bet ir namų židinyje. Kai Lietuvoje sužibo Evangelijos šviesa, lietuviai papuošė savo kraštą maldos namais (gražiomis bažnyčiomis); pakelėse ir kryžkelėse pristatė kryžių, pamiškėse — koplytėlių.

Tiesa, lietuviai gana vėlokai įsijungė į Kristaus Bažnyčią. Tai įvyko iškilus veikliam ir sumaniam Lietuvos valdovui **Mindaugui.** Jis sukūrė stiprią valstybę, sujungdamas visas lietuvių gyvenamas žemes, išgelbėjo tautą nuo svetimų užkariavimo ir iškėlė Lietuvos vardą. O kai 1251 metais Mindaugas su savo žmona ir vaikais priėmė šv. Krikštą, daug valdinių bei tautiečių pasekė jo pavyzdį. Popiežius Inocentas IV 1251 metais įgaliojo Kulmo vyskupą Henriką vainikuoti Mindaugą Lietuvos karaliumi ir jo valstybę priėmė Apaštalų Sosto globon bei apsaugon.

PREL. PR. JURAS

Prieš 12 metų visame laisvame pasaulyje buvo iškilmingai minima 700 metų sukaktis nuo Mindaugo krikšto. Pamaldomis bei sąskrydžiais reikšta Visagaliui Dievui ypatinga padėka už tikėjimo dovaną, o paskaitomis bei spauda buvo aiškinama, koks buvo krikščionybės kelias į Lietuvą.

Mindaugo krikšto 700 metų sukakties iškilmes panorėta įamžinti meno kūriniais. Žymusis menininkas A. Varnas sukūrė grandiozišką paveikslą — Karaliaus Mindaugo ir jo žmonos Mortos vainikavimas. Paveikslas yra šv. Kryžiaus bažnyčioje Chicagoje. Garsioji lietuviškų kilimų audėja A. Tamošaitienė nuaudė milžinišką kilimą, vaizduojantį Mortos krikštą. Kilimas yra šv. Pranciškaus parapijos klebonijoje, Lawrence, Mass. Talentingasis kompozitorius **Jeronimas Kačinskas** parašė "Missa In Honorem Immaculati Cordis Beatae Mariae Virginis" occasione 700 anniversarii Baptismi Mindaugi Regis Lituaniae".

Šios Mišios yra labai sudėtingos, koncertinės; ne bet koks choras gali jas išpildyti.

Po dešimties metų bostoniečiai ir apylinkės gyventojai **kovo mėn. 24 d.** turės progą išgirsti milžinišką chorą iš 100 asmenų, vadovaujamų žymaus amerikiečių dirigento John Bavicchi. Šis nepaprastas meno vakaras bus Jordano salėje, Bostone.

Prel. Pr. Juras

Išnuomojamas kambarys, virtuvė ir vonia. Skambinti **VI-7-9481.**

BOSTONO ŽINIOS

Juozas Fratikas, kurio tėveliai Juozas ir Aleta Fratikai gyvena 640 E. 6th Str., kovo 3 šv. Jono kunigų seminarijos koplyčioje priėmė subdiakono šventinimus.

Skautų surengta mugė praėjo labai sėkmingai. Atsilankė daug mažamečių pamatyti Paparčio Žiedo vaidinimo, kurį paruošė Kalvaitienė.

Jonas Kalvaitis apdegė savo namuose kovo 1. Mirė nuvežtas į ligoninę kovo 4. Palaidotas kovo 6. Nuliūdime paliko žmoną, vieną sūnų Bostone ir antrą Australijoje. Lietuvoje velionis buvo Kauno apygardos teismo prokuroro padėjėjas, vėliau — Šiaulių apygardos teismo prokuroras, prieš porą metų Bostone mirė jo brolis dr. Brunonas. Sesuo Alė Velbasienė gyvena Chicagoje.

Inžinieriai ir architektai Bostone atskirai prisiminė Vasario 16. Tą dieną Bostono skyriaus susirinkimas įvyko Kačio ir Jadvygos Barūnų bute (235 Savin Hill, Dorchester, Mass). Paskaitą skaitė prof. A. Jurskis iš Philadelphijos. Meninę programą išpildė stud. R. Budreika, grojęs smuiku, ir K. Barūnas, J. Ambraziejienė ir stud. U. Kubilius, paskaitę lietuviškos poezijos pynę. Pianu pritarė muz. J. Gaidelis. Po susirinkimo buvo kavutė ir pašnekesys aktualiom lietuviškom problemom.

PROVIDENCE, R.I.

Lietuvos vyčių 103 kuopos valdybon išrinkti: R. Cyronka, N. Jurgelevičiutė, O. Valaska, B. Mathew ir Irena Landanskas.

Kas naujo lietuvių komitete pasaulinei parodai rengti

LB New Yorko Apygardos iniciatyva 1962 spalio 5 buvo sudarytas lietuvių komitetas pasaulinei parodai, tiksliau tariant, komitetas lietuvių organizuotam pasirodymui pasaulinės parodos metais numatyti ir pravesti. Komiteto pirm. J. Stukas, čia gimęs lietuvių veikėjas. Komiteto uždaviniai dideli. Suprantamas ir jo atsargumas darbą pradedant. Iš pradžių komitetas buvo užsimojęs prisiimti ne tik 1965 programos parengimą, bet ir 1964, kuriuos jau anksčiau buvo pasirinkusi katalikų kongresui ir religinės muzikos šventei Kunigų Vienybė. Paskutiniame savo posėdy (vasario 26), pasiaiškinus realias galimybes suorganizuoti lėšų abejų metų programoms — 1964 Kunigų Vienybės muzikos šventei ir 1965 paties komiteto organizuojamiem lietuvių pasirodymam su liaudies šokių festivaliu ir kitokia dainos, dailės ir sporto programa, — priėjo išvados, kad pirmoj eilėj komiteto pastangos būtina skirti 1965 metų lietuvių programai organizuoti, o 1964 metais Kunigų Vienybei tik pagal išgales talkinti.

Komiteto meninių parengimų dailės, sporto, jaunimo ir eksponatų telkimo sekcijų vadovai buvo įpareigoti drauge su savo sričių žinovais ir bendradarbiais nustatyti 1965 metų lietuvių pasirodymams konkrečios programos projektą su provizoriškomis datomis ir kitais reikalingais duomenimis ir tas savo išvadas pateikti artimiausiam komiteto posėdžiui, kuris numatytas kovo 19.

Komiteto posėdyje buvo pasiguosta, kad lig šiol mūsų spauda visiškai tyli lietuvių pasireiškimo pasaulinėje parodoje klausimu, nors tai visą mūsų išeiviją liečiantis klausimas.

Kor.

DARBININKO koncerto kovo 3. Nuotr. V. Maželio.

1963 m. kovo-March 17 d.
4 val. popiet,
APREIŠKIMO PARAPIJOS SALĖJE
259 North 5th Street, Brooklyn, N. Y.
ruošiamas plačiai žinomo
režisieriaus-aktoriaus
STASIO PILKOS rečitalis
PROGRAMOJE:
Savų ir svetimų autorių kūryba.
Muzikinę programos dalį atliks pianistė
ALDONA KEPALAITĖ
Įžanga $2.00 suaugusiems
$1.00 moksleiviams
REČITALIUI RENGTI KOMITETAS

WILLIAM J. DRAKE — DRAGŪNAS
ADVOKATAS
84 - 14 Jamaica Ave.
Woodhaven 21, N.Y.
Tel.: HIckory 1-5220

C. A. VOKET-Vokietaitis
ADVOKATAS
41 — 40 74th St.
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEwton 9-6620

LAIDOJIMO DIREKTORIAI

Tel. EVergreen 7-4335
STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNIŠKA KOPLYČIA
423 METROPOLITAN AVE.
BROOKLYN, N. Y.

Tel. STagg 2-5043
Matthew P. Ballas
FUNERAL HOME
Moderni koplyčia - Air conditioned
ALBIN J. BALTON-BALTRŪNAS
Licensed Manager
& Notary Public
660 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 8-9770
Joseph Garszva
GRABORIUS
BALSAMUOTOJAS
231 BEDFORD AVE.
Brooklyn, N. Y.

J. B. SHALINS
-Šalinskas
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway Station)
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves
Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventiliacija
Tel. VIrginia 7-4499

THEODORE WOLINNIN,
INC.
E. JOSEPH ZEBROWSKI
Laidotuvių direktorius
MODERNIŠKA KOPLYČIA
su Air Condition
123 E. 7th St., New York 9, N.Y.
GRamercy 5-1437

KARLONAS
Funeral Home
280 CHESTNUT STREET
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. BA 9-1181

CARROL
Funeral Home
Inc.
PETRAS KARALIUS
savininkas
Laidotuvių Direktorius
ir Balzamuotojas
74 PROVIDENCE ST.
WORCESTER, MASS.
PL 4-6757 PL 4-1165

VAITKUS
FUNERAL HOME
197 WEBSTER Ave.
PRANAS WAITKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
ir BALSAMUOTOJAS
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite: Tel TR 6-6494

Puikus patarnavimas naujo
JOSEPH C. LUBIN
FUNERAL HOME
546 East Broadway
So. Boston, Mass.
Priešais miesto teismo rūmus
Rūpestingai patarnaujame visuose reikaluose, atydžiai išpildome kiekvieną pageidavimą. Jūs galite pilnai pasitikėti mūsų patarnavimu iki visų smulkmenų laidojimo reikaluose.
Joseph C. Lubin
Funeral Director
Telefonas: 268-5185